
Pandemiaren urtebeteko memoria

2021ko martxoaren 13a

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Aurkibidea

Sarrera.

1. COVID-19aren urtebeteko historia Euskadin eta Euskaditik.

- 1.1. 2020ko lehen seihilekoa, lehen olatua.
- 1.2. 2020ko bigarren seihilekoa.
- 1.3. 2021eko lehen hiruhilekoa.
- 1.4. Begirada prospektiboa 2021eko bigarren hiruhilekoari.
- 1.5. Gizarte ikuspegiaren jarraipena pandemiaren aurrean.

2. Ikaskuntzak.

- 2.1. Lehen olatuaren ikaskuntzak.
- 2.2. Bizi Berri II Planaren ebaluazioa.
- 2.3. Bigarren olatuaren ikaskuntzak eta orain arteko ondorioak.
- 2.4. SARS-CoV-2 sistema pertsonatik pertsonara transmititzeari buruzko ebidentzia zientifikoak.

3. Osasun-larrialdiaren urtebeteko balantzea.

- 3.1. Estaldura juridikoa: osasun-larrialdia eta alarma-egoera.
- 3.2. Krisiari aurre egiteko gobernantza-eredua.
- 3.3. Osasun-kudeaketa pandemiaren aurrean.
- 3.4. Egoitzak eta kudeaketa soziosanitarioa.
- 3.5. Sektore kaltetuenei laguntzea.
- 3.6. Hezkuntza presentzialaren lehentasuna.
- 3.7. Ekonomia suspertzea eta enpleguari eustea.
- 3.8. Bizi Berri Plana eta komunitatean bizitzeko kultura berria.
- 3.9. Zorroztasuna eta erantzunkidetasun soziala.
- 3.10. Txertaketaren erantzuna.

1. eranskina. Atzera begirako laburpena hamabostaldien arabera.

2. eranskina. LABIren bilera-daten zerrenda, intzidentzia-tasa metatuarekin, onartutako agindu edo dekretuekin eta hartutako neurri nagusiekin.

3. eranskina. Presidenteen Biltzarren datak, Intzidentzia-Tasa metatua eta Lehendakariak bilera horietan aurkeztutako proposamenak

4. eranskina. Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta neurrien panela.

5. eranskina. Sail bakoitzaren kudeaketa-txostena. (Aparteko dokumentu batean aurkezten da)

Sarrera

2021eko martxoaren 13an urtebete igaro da, Iñigo Urkullu lehendakariak proposatuta, Eusko Jaurlaritzak LABIren (Larrialdiari Aurre egiteko Bidea, Euskadiko Babes Zibileko Plana) babesean Osasun Larrialdiko Adierazpena onartu zuenetik.

Hori dela eta, Eusko Jaurlaritzak "Pandemiaren urtebeteko Memoria" txostena aurkeztu du. Dokumentu hau Euskadiko Covid 19aren eraginari, ondorioei eta kudeaketari buruzko txosten sakonago baten lehen pausua da. Azken txosten hau abian da eta pandemia gainditzen dugun unean amaitu eta aurkeztuko da.

Urte honetan zehar, inoiz ikusi ez dugun eta ezezaguna den egoera bizi izan dugu. Egoera horrek gizarte-bizitzan inoiz imajinatuko ez genukeen eragina izan du. Momentu honetan, lehen oroitza pen pandemiaren biktimekin dago. Euskadin 3.912 pertsona hil dira, eta 2020ko irailaren 21az geroztik oroitze eta omentzeko gune bat dute Gasteizko Sempervirens parkean.

Urtebete geroago, osasun-larrialdiak bere horretan jarraitzen du. Haren ondorioak pairatzen jarraitzen dugu bizitzaren arlo guztietan eta mundu osoan. Eusko Jaurlaritzak pandemiaren eta haren ondorioen aurrean duen estrategia orokorra hiru ardatz nagusitan oinarritu da:

- Lehenik eta behin, eta osasunaren ikuspegitik, osasun publikoa bermatzeko eta antolatzeke estrategia orokorra. Estrategia horretan honako hauek nabarmentzen dira: arreta orokorra, ospitalekoa edo ZIUkoa; testak eta baheketak egitea; kasuen eta kontaktuen zaintza-, kontrol- eta miaketa-plana; edo txertaketa-prozesua.

- Bigarrenik, ikuspegi sozioekonomikotik, ekonomia eta enplegua suspertzeko Berpiztu Plana edo Euskadi Next Programa. Berpiztu Programak 13.250 milioi euroko inbertsioa egiteko konpromisoa hartu du lau urtean, eta Euskadi Next programak Europako funtsetara bideratutako proiektuak biltzen ditu.

- Hirugarrenik, gobernantzaren eta gizartearen ekarpenaren ikuspegitik, Bizi Berri Plana. Plan hau jarduerak arautzera eta gizarte-ohiturak pandemiaren bilakaera aldakorrera egokitzen bideratuta dago. Bizi Berri jasozen dituen irizpideak kontutan hartuz unean uneko egoera bereziei erantzuna ematen zaie.

Erabakiak hartzerakoan, Eusko Jaurlaritzak jardunbide eta ebidentzia one-
nekin bat egiten saiatu da. 2020ko martxoaren 11n, Osasunaren Mundu
Erakundeak (OME) pandemia deklaratu zuen. Une horretatik aurrera, Eus-
ko Jaurlaritzak nazioarteko erakundeen gomendioak eta jarraibideak kon-
tutan hartu ditu, hala nola OME Nazio Batuen esparruan edo European
CDC European.

Pandemia hasi eta berehala jarri ziren martxan Eusko Jaurlaritzaren jarduerak.
Martxoaren 13an osasun-larrialdia deklaratu baino egun batzuk lehenago,
Gobernuak birusaren hedapena ekiditeko Osasun Publikoko lehen neurriak
ezarri zituen. Ondoren, martxoaren 14an, Ministroen Kontseiluak alarma-e-
goerari buruzko Errege Dekretua onartu zuen. Dekretu horrek etxeko konfi-
namendu orokorra ezarri zuen, eta horrek gure gizartean ohikoak diren jar-
duera gehienak murriztu zituen. Honen ondorioz bizi dugun egoera guztiz
berria da, eta pertsona, familia eta komunitate-bizitza oso zaila izaten ari da.

Urte osoan zehar, Eusko Jaurlaritzak lankidetzaz-gobernantzaren eta maila
anitzeko gobernantzaren printzipioei jarraituz bideratu ditu bere erabakiak.
LABIk Euskadiko erakunde-maila guztiak integratu ditu, eta Jaurlaritzaren ha-
rremanak zintzoak eta eraikitzaileak izan dira lankidetzaz-foro guztietan. Ho-
rien artean aipatzekoak dira Presidentearen Biltzarrak edo Estatuko Osasuneko
Lurralde arteko Batzordea.

Euskadin, LABiren Aholku Batzordea, lehendakaria buru dela, EUDEL-en, hiru
hiriburu-udalen, hiru foru-aldundien, Espainiako Gobernuaren Ordezka-
ritzaren eta Eusko Jaurlaritzako hainbat sailen parte-hartzearen eta elkarlana-
ren foroa izan da. Foro horretan hartu dira erabakiak, LABi Batzorde Sanita-
rio-Zientifiko-Teknikoaren irizpidetan oinarrituta.

Pandemiak egoera ezezaguna, ustekabekoa eta aurreikusi ezina sortu du.
Urte honetan zehar, Euskadin eta mundu osoan, kurba pandemikoa jarraituz
bizi izan gara. Egoerarik larriena 2020ko udaberrian izan genuen, martxoan,
apirilean eta maiatzetan. Lehen olatu horren ondoren, intzidentzia-tasak gu-
txieneko mailetara murriztu ziren ekainean eta uztailan. Une hartan, egoera
kontrolatu eta gainditu genuela uste izan genuen, baina ez zen horrela izan.
Bigarren olatu bat iritsi zan, eta abuztuaren 17an berriro deklaratu behar izan
genuen osasun larrialdiaren egoera.

Bigarren olatu honek hiru tontor epidemiko ekarri ditu. Lehena, abuztu berean;
bigarrena, urria eta azaroa bitartean; hirugarrena, 2021eko urtarrilean. Une ho-

rretatik aurrera, aurtengo otsailean eta martxoan, beheranzko joera orokorra mantentzen lortzen ari gara. Nolanahi ere, ziurgabetasuna mantentzen da.

Une honetan, 2021eko martxoaren erdialdean, epidemia-tontor berri baten beldurrak eta birusaren aldaera berrien eraginak ez digute lasaitzen uzten. Egia da, halaber, iazko abenduaren 27tik, txertaketa-prozesua abian jartzeak itxaropen handia sortu duela. Hala ere, aurtengo lehen hiruhilekoan aurreikutsita zegoena baino askoz txerto gutxiago jaso ditugu.

Horregatik guztiagatik, gure bizitza baldintzatzen ari den eta historikoa den pandemia ez da amaitu. Datozen hilabeteetan tunelaren amaieran argia ikusten hasiko garela espero dugu. Dena den, orain arte izan dugun zorrotasun-eta erantzunkidetasun-maila berari eutsi behar diogu.

Osasun-larrialdia deklaratu eta urtebetera aurkezten dugun txosten hau behin-behinekoa da, eta jarraipena izango du. Oraindik ez da pandemiaren esperimentziaren inguruko behin betiko memoria egiteko unea. Horretarako, beharrezkoa izango da mehatxuaren alderdi larriena gainditu dugula baieztatzea.

Nolanahi ere, "Pandemiaren urtebeteko Memoria" honek aukera ematen digu orain arte egindako ibilbidea aztertzeko eta horren inguruan hausnartzeko. Dokumentu hau etorkizuneko Memoria osoaren oinarri izango da, eta jasandako eta egindako guztia jasoko du.

Dokumentu honek hiru zati ditu. Lehenengo zatiak "Covid-19ko urte bateko historia" izena du. Bigarrenak "ikaskuntzak" jorratzen ditu, LABIn eta Bizi Berri Planaren esparruan egindako lanaren testuingurua erreferentziatzen hartuta. Hirugarren zatiak osasun larrialdiko lehenengo urtearen "balantzea" aurkezten du.

Horrekin batera Memoriak bost eranskin ditu, informazio zehatzagoarekin. Lehenengo eranskinak pandemiaren bilakaeraren laburpen bat eskaintzen du. Bigarren eranskinean LABIn bilera guztien zerrenda osoa jasotzen da, unean uneko egoera eta hartutako erabakiak nabarmenduz. Hirugarren eranskinak Presidenteen Biltzarretan lehendakariak aurkeztutako proposamenak jasotzen ditu. Laugarren eranskinean Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta neurrien panela jasotzen da. Bosgarren eranskinak pandemia garaian Eusko Jaurlaritzaren sail bakoitzaren kudeaketa-txostena jasotzen du.

Pandemiari ematen zaion erantzuna mantendu egin behar da. Lehenik eta behin, erantzun sanitarioa eta, horrekin batera, erantzun ekonomikoa eta

soziala ere. Ildo horretan, nabarmendu behar da beharrezkoa dela osasun publikoaren defentsak ezartzen dituen murriztapen- eta mugaketa-neurri gogorrek zorrotz betetzen jarraitzea. Horrekin batera, Jaurlaritzaren eta erakundeen erantzukizuna da neurri horiek gizarteak ezagutu, ulertu eta bete ditzan beharrezkoak diren baliabideak antolatzea.

Hau da Memoria honek jasotzen duen ikuspegia: gertatu zitzaiguna ezagutzea, nola erantzun genuen jakitea eta zer ikasgai ikasi ditugun dokumentatzea. Lehen urteko ikuspegiaren atariko dokumentua da hau. Eran berean behin betiko Memoria egiten ari gara. Hori ondare bat izango da osasun publikoan oinarritutako etorkizun hobeago bat eraikitzen laguntzeko.

1. COVID-19aren urtebeteko historia Euskadin eta Euskaditik

Wuhango Udal Osasun eta Osasun Batzordeak 2019ko abenduaren 31n jakinarazi zuen, etiologia ezezaguneko pneumonia-kasuen talde bat zegoela hiriko animalia bizien merkatuari lotuta, eta sintomak abenduaren 8tik aurrera hasi zirela. 2020ko urtarrilaren 7an, Txinako agintariek, kasu hauetan, agerraldia egotzi zitzaion koronabirus berri bat identifikatu zuten, ondoren SARS-CoV-2 izena jaso zuena. Urtarrilaren 11n Txinako hiri hartan lehen heriotza iragarri zen, 21ean pneumonia gizakien artean transmititu zitekeela baieztatzen da eta 23an Wuhan berrogeialdian geratzen zen, kanpora itxita.

1.1. 2020ko lehen seihilekoa, lehen olatua

Egun gutxira, Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila lanean hasi zen birusa Euskadira iritsiko ote zen. Urtarrilaren 24an, Gaixotasun Infekzioso Berrien Euskadiko Aholku Batzordearen bilera iragarri zen. Une horretatik aurrera, bilera eta topaketa ugari izan ziren erakunde- eta osasun-esparru guztietan, mehatxuaren tamaina eta larritasuna oraindik ezagutzen ez ziren mehatxu baten aurrean prestatzeko.

Otsailaren 28an, Osasun Sailak Euskadiko COVID-19aren lehen bi positiboak identifikatu zituen. Martxoaren 4an, asteazkenean, 82 urteko gizon baten lehen heriotza jakinarazi zuten Bizkaian. Martxoaren 11n OMEk pandemia dekretatu zuen. Ostiralean, hilaren 13an, ezohiko Gobernu-Kontseiluak Osasun-larrialdiko Egoera deklaratu zuen Euskadin. Segurtasuneko Sailburuak Euskadiko Babes Zibileko Plana aktibatzeko Agindua sinatu zuen, bizi genuen larrialdi- eta salbuespen-egoeraren aurrean.

Hilaren 14an, larunbatean, Ministroen Kontseiluak alarma egoera ezarri zuen hiru hilabeteko etxeko konfinamenduekin. Martxoaren 28an, Espainiako Gobernuak funtsezkoak ez ziren jarduera ekonomikoen itxiera zabaldu zuen. Euskadik neurriaren interpretazio malgua egiteko proposamena aurkeztu zuen, industria-sektoreko neurriak hobeto egokitzeko. Proposamena onartu zen.

Lehen aste horietan, Euskadiri, herrialde guztiei bezala, osasun-materiala erosteko eskaera globalak eragin zion. Norbera babesteko ekipamenduen, arnasmailuen, maskaren, eskularruen, laginak hartzeko gailuen eta proba diagnostikoen eskaria aldi berean gertatu zen mundu osoan. Egoera horrek stock eskaseko uneak eragin zituen, baina ez zen hornidurarik gabeko egoerarik gertatu.

Bestalde, Euskadin hasieran birusak eragin handiagoa izan zuen osasun-arloko profesionalen artean, Txagorritxuko Ospitalean kutsatutako lehen kasu baten ondorioz, inportatutako lehen kasu batek eraginda. Horrela, COVID-19aren lehen kolpea osasun-sisteman sartu zen eta, aldi berean, soziosanitarioan. Egoitza-eremua birusarekiko bereziki zaurgarria izan zen mundu osoan, infektatutako eta hildako pertsona askorekin.

Martxoaren 25ean gertatu zen kutsatze-maila altuena, 723 positibo izan baitziren. Egun horretatik aurrera, birusaren transmisioak beheranzko joera izan zuen. Osakidetza ZIUetan izandako eraginari dagokionez, mailarik altuena martxoaren amaieran gertatu zen, 233 ohe baitzeuden okupatuta. Oso une delikatuak izan ziren, kolapsora iritsi ez zirenak, baina osasun-sistema gogor tentatu zutenak.

Etxeko konfinamendu zorrotza 2020ko ekainaren 20ra arte egongo zen indarrean, nahiz eta aste batzuk lehenago pixkanaka datuak nabarmen hobetzen hasten diren arren, eta horrek konfinamendu-baldintza larriak lasaitzeko prozesuari ekitera gonbidatzen du. Prozesu horri hainbat modutan deitu zitzaion: “Deseskalatze-plana”, “Normaltasun berrira itzultzeko plana”. Euskadin, prozesu hori 2020ko maiatzaren 4ko “Bizi Berri Plana” izeneko dokumentu baten bidez bideratu zen.

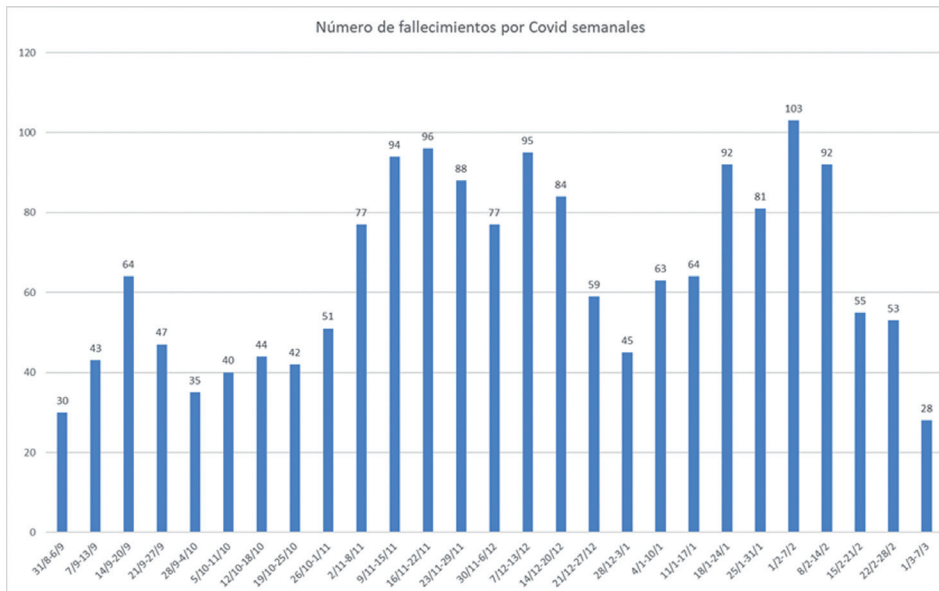
Ilbilbide-orri horrek helburuak eta printzipioak, ildo estrategikoak eta fazeak, hainbat sektoretan eta sailetako planetan izandako inplikazioak, alderdi ekonomikoak eta jasotako ikasgaiak, jardueren laburpen bat eta, azkenik, ondorioak zehaztu zituen. 1. eranskinean, Euskadin lau fasetan eta jardura-sektore desberdinetan egituratutako deseskalatze-prozesurako aurreikuspenak ezarri ziren. 2. eranskinak nazioarteko adibide eta esperientzien zerrenda bat eskaini zuen.

Dokumentu hura Eusko Jaurlaritzaren gida izan zen, Espainiako Gobernuarekin, alde batetik, eta eragindako gainerako euskal erakundeekin eta gizarte-erakundeekin, bestetik, elkarrikeria eta akordioak garatzeko. Tresna baliagarria izan zen, eta aurreikuspenez eta koordinazioz jardutea ahalbidetu zuen. Era berean, Eusko Jaurlaritzak gizarte- eta ekonomia-jarduerak berreskuratzeko prozesu mailakatua gauzatzeko eman zituen aginduak idazteko oinarria izan zen.

Martxoan, apirilean eta maiatzean LABiren Aholku Batzordeak 11 bilera egin zituen. Adierazi den bezala, martxoaren amaieratik, intzidentzia-tasak beheranzko ibilbidea hasi zuen. 2020ko maiatzaren hasieran eta uztailaren 15ean, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 50/100.000 biztanletik behera mantendu

zen. Horrek, besteak beste, uztailaren 12an Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeak egitea ahalbidetu zuen.

Hala ere, datu on horiek, ziur asko, zabaldu egin zuten borroka irabazita edo, gutxienez, kontrolpean zegoenaren pertzepzio orokorra. Egia esan, udako eta oporretako testuinguruan "normaltasun berrira" egokitzeak kutsatze maila berri bati bide eman zion.

Apirilaren hasieran hildakoen kopururik altuena lortzen dela, 51 egun bakarrean. Lehen grafiko horretan ikus dezakegu bigarren olatuaren bigarren tontor epidemikoan, azaroaren erdialdean, 26koa dela. Ordutik, hirugarren tontor epidemikoan, oraindik ez da kopuru hori lortu. 2020ko martxoaren hasieratik 2021eko martxoaren 7ra arte, guztira 3.912 pertsona hil dira Euskadin COVID-19aren ondorioz. Datu hori COVID-19aren inpaktuaren errealitatearen islarik gogorrena da.

1. grafikoa. Iturria: Osakidetza

1.2. 2020ko bigarren seihilekoa

Uztailaren 15etik, joera goranzkoa izan zen. Igoera horren gailurrik altuena abuztuaren 29an iritsi zen, 856 kutsadurarekin. Egun hori baino lehen, abuztuaren 17an, Lehendakariak berriz ere suspertu zuen osasun-larrialdiko adierazpena, eta, ondorioz, bere gain hartu zuen "LABI Euskadiko Babes Zibileko Planean" jasotako larrialdi-jarduerak zuzentzea eta koordinatzea. Neurri murritztaile berriak aktibatu ziren, gaueko aisial-

diari, edukierei, ostalaritza ixteko ordutegiei edo pertsonen gehieneko multzoaren mugari eragiten zietenak. Garai hartan, "jairik ez" izenekoarekin borrokatu zen.

Irailaren hasieran, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 400/100.000 biztanlera iritsi zen. Kurba epidemiologikoaren beheranzko joera hasi zen. Urriaren hasieran, intzidentzia-tasa metatua 244/100.000ra jaitsi zen.

2020ko urriaren 2an, LABiren Aholku Batzordean Bizi Berri II Plana aurkeztu zen, maiatzeko plana eguneratzeko. Funtsezko aldea dago bi dokumentuen artean. Lehenengoak konfinamendu-egoera oso zorrotza gainditzeko eta funtzionamendu sozialeko oinarritzko jarduerak modu ordenatuan berreskuratzeko beharrari erantzun zion. Bigarren horrek erantzun komunitario bat egituratu zuen, pandemiaren bilakaera zalantzarik eta gorakadari aurre egiteko, bai Euskadin, bai mundu osoan, gerora "bigarren olatu" deitu zaion horretan.

Bizi Berri II Plana bost arrisku-egoera jasotzen dituen kontingentzia-plan gisa eratu zen. Fase bateko edo besteko egoeraren deskribapena oinarritzko hiru adierazleren arabera zehazten zen: eragina, erreproduktibitatea eta larritasuna. Bizi Berri II Planaren ekarpen nagusia Erreferentzia Panel bat sortzea izan zen, une bakoitzean pandemiaren bilakaerari erantzun komunitarioko neurrien erregulazioa aztertzeko.

Panel hori LABiren lan-tresna izan zen. 2020ko urritik, organo hori bi eremutan egituratu zen: Aholku Batzordea, Euskadiko erakunde-ordezkaritza nagusiek osatua; eta Batzorde Teknikoa, Aholku Batzordeari laguntza ematen diona.

Bizi Berri II Planak ezarri zuen LABiren Batzorde Teknikoak lau hilean behin prestatuko zuela haren edukia eguneratzeko proposamena. Horrela, hurrengoak 2021eko otsailean, ekainean eta urrian aurkeztu beharko lirateke.

Urriaren 4ean 272 kutsatze izan ziren, etapa honetan kasu gutxien izan dituen eguna. Nolanahi ere, egoera ez zen egonkortu. Urriaren 5etik aurrera, intzidentziaren igoera azkar eta malkartsua hasi zen. Urriaren 17an, LABik argi berdea eman zien Osasuneko sailburuaren aginduei, eta neurri murriztaile zorrotzagoak ezarri zituen. Indarrean sartu aurretik, Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren kontsultapean jarri zuen bere edukia.

Urriaren 22an, auzitegi honek LABIk aurreikusitako neurriren baten aurka-ko ebazpena eman zuen, Eusko Jaurlaritzak pertsonak elkartzeko gehiengo muga arautzeko eskumenik ez zuela adieraziz. Beste Autonomia Erkidego batzuetako goragoko auzitegiek aldeko ebazpena eman zioten gai berdinari.

Testuinguru horretan, urriaren 23an, Lehendakariak Alarmaren Estatu Adierazpena ezartzea eskatu zion Espainiako Gobernuako presidenteari, Autonomia Erkidego bakoitzeko Presidenteentzako agintearen eta kudeaketaren bidez aplikatu zezan. Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren ebazpenaren ondoren, eskaera horren helburua, LABiren Batzorde Teknikoaren irizpenak babestua, Eusko Jaurlaritzak pandemiaren bilakaerari eman behar zion erantzunari segurtasun juridikoa ematea izan zen.

Lehendakariaren proposamena ia Autonomia Erkidegoetako presidentek guztiek babestu zuten ordu gutxitan. Hala, urriaren 25ean, igandean, Ministroen Kontseiluak, ezohiko bilkuran, Errege Dekretu baten bidez, 15 eguneko hasierako Alarmaren Estatuko Adierazpena onartu zuen, 6 hilabetera luza zitekeena. Hau da, maiatzaren 9ra arte.

LABiren Aholku Batzordeak, elkarren segidako bi bileratan, Lehendakariaren urriaren 26ko eta azaroaren 6ko Dekretu bana onartu zuen, Bizi Berri II Planean aurreikusitako prebentzio-neurrien erreferentzia-taulatik eratorritako neurri murriztaile zorrotzak ezartzea zehazten zutenak.

Goranzko joerak orain arte kutsatzeen gailurra izan dena harrapatu zuen azaroaren 5ean, 1.547 kasuekin. Une horretan, Euskadin 14 egunetako intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 850ekoa da. Testuinguru horretan, LABiren Aholku Batzordeak argi berdea eman zion abenduaren 12an indarrean sartu zen Dekretu bati, eta, besteak beste, ezarri zuen ostalaritza-establezimenduek itxi egin beharko zutela 5.000 biztanletik gorako udalerrietan, haien intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 500etik gora eginda.

Ezarritako prebentzio-neurriek eragina izan zuten eta beheranzko joera abenduaren 29ra arte luzatu zen; egun horretan, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 235koa izan zen. Egun batzuetan egonkor mantendu zen, baina 2021eko lehen astean joera aldatu egin zen berriro.

Ziurrenik, pandemiaren eraginak une bakoitzean duen larritasun-maila neurtzeko adierazlerik fidagarriena ZIU oheen okupazioa da. Bigarren grafiko honetan, presio handieneko hiru uneetako bakoitzaren bilakaera eta eragina ikus daitezke. Lehen olatuan, 232 ZIU ohe zeuden Osakidetzan apirilaren 2n. Bigarren olatuaren bigarren tontor epidemikoan, azaroaren 13an eta 14an, 146 ohe, eta hirugarren tontor epidemikoan, 173 ohe ZIU okupatu ziren otsailaren 11n.

2. grafikoa. Iturria: Osakidetza

1.3. 2021eko lehen hiruhilekoa

Ziurrenik, joera-aldaketa hori azaltzen duten arrazoietakoa bat, ez bakarra, jai-zubien eragina, merkataritza-guneetako metaketak eta Gabonetako familia-bilkurak eta bilkura sozialak dira. Hala ere, joera-aldaketa baten aurrean kausa-efektu erlazioari buruzko gogoetak kontu handiz egin behar dira, esperientzia ikusita. Ezin da ahaztu, adibidez, Eguberri-aldia hasi baino egun batzuk lehenago intzidentziaren hazkundea oso nabarmena izan zela jada gure inguruko beste Autonomia Erkidego batzuetan eta Estatuetan.

Bestalde, abenduaren erdialdean, Erresuma Batuan COVID-19aren aldaera berri baten berri izan genuen lehen aldiz (britainiar aldaera), antza denez, kutsakortasun handiagoarekin. Une horretan, ez zegoen behar besteko eza-

gutzarik aldaera horrek edo beste batzuek egoeraren bilakaeran izan ditzaketan ondorioei buruz.

Edonola ere, 2021. urtearen hasierarekin, herrialde batzuetan “hirugarren olatuaren” hasieratzat jo denaren aurrean gaude, nahiz eta gai horri buruz, une horretan, adostasun nahikorik ez egon. Batzuek uste dute bigarreanean gaudela oraindik. Olatu horrek goranzko joerako hiru erreplika izan ditu orain arte: lehena, uztaila eta abuztua bitartean; bigarrena, urria eta azaroa bitartean; eta hirugarrena, urtarrila eta otsaila bitartean.

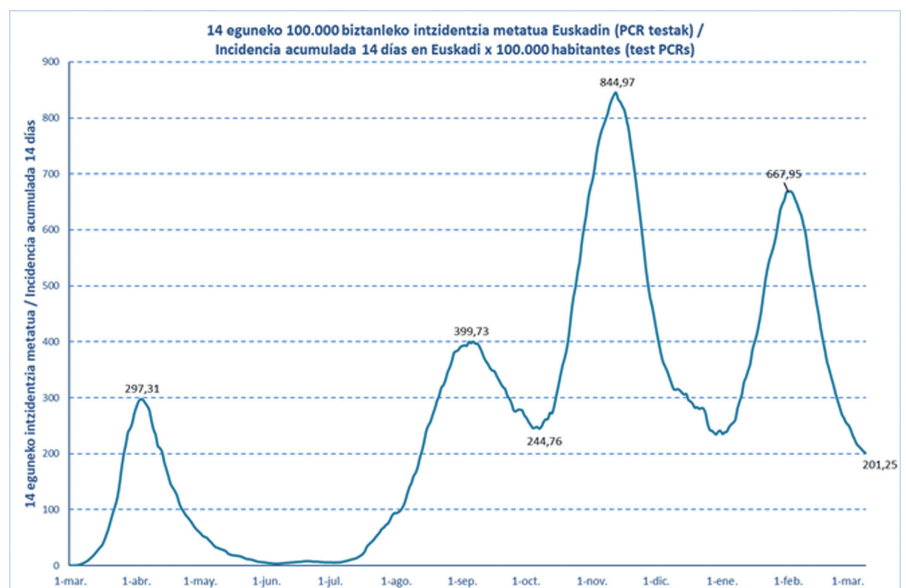
Hala, abenduaren 29tik goranzko joera-etapa bat hasi zen, eta otsailaren 2an iritsi zen mailarik altuenera, 667ko intzidentzia-tasa metatuarekin 100.000 biztanleko. Gogoratu behar da aurreko goreneko tasa 850ekoa izan zela azaroaren 5ean. Kurba igotzeko prozesu hori orokorra da gure inguruko herrialde gehienetan eta ia Autonomia Erkidego guztietan.

Urtarrilaren 22an LABI bildu zen eta epidemia-tontor berri horri erantzuten zion Dekretu berri bat onartu zuen. Besteak beste, Euskadiko udalerri guztien itxiera perimetrala edo gehieneko taldekatzea 4 pertsonatara mugatzea zehazten da. Aldez aurretik indarrean zeuden neurriek eta ezarritako neurri berriek bi aste geroago hasi ziren ondorioak izaten.

Hala ere, otsailaren 9an, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren Auto bat jakinarazi zen, 100.000 biztanleko 500etik gorako intzidentzia-tasa metatua duten herrietan ostalaritza-establezimenduak irekitzearen aldekoa. Aldi berean, aste horietan bertan, Estatu osoko Justizia-azitegi Nagusietako askok kontrako ebazpenak hartzen dituzte ostalaritzari eragiten dioten itxierak eraginik gabe uztea eskatzen duten antzeko errekurtsoen aurrean.

Ebazpen horrek zalantza eta desadostasun sakona eragiten ditu ebazpenean erabilitako argudioagatik. Eusko Jaurlaritzak errespetatu eta onartu egiten du, baina erabateko desadostasuna adierazten du. Egoera osoko komunitate zientifikoak eta medikoak Autoaren argudioak eta aretoko txostengilearen prozesuz kanpoko iruzkinak deitoratuz erreakzionatzen du. LABIren Batzorde Teknikoak, bere aldetik, adierazten du eskura dagoen ebidentzia zientifikoak eta nazioarteko erakundeen jarraibideek, bai eta nazioarteko praktikak ere, Euskadin hartutako neurriak bermatzen dituztela, bereziki intzidentzia-tasa oso altuko testuinguruetan.

Hirugarren grafiko honek 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuaren bilakaera deskribatzen du 100.000 biztanleko. Interesgarria da lehen olatuko intzidentzia-tasa horren tontorra aurreko bi grafikoe-tan lehen olatuko heriotzen kurbaren eta ZIU oheen okupazioaren kurbaren zatirik handienarekin alderatzea. Itxura-zko inkongruentzia horren azalpena eta pa bakoitzean egin den test kopuruan eta kutsadurak eta kontaktuak detektatzeko eta arakatzeko sistemetan dago. Euskadi, lehen olatuan, milioi biztanleko detekzio-test gehien egin zituen Europako bost eskualdeetako bat izan zen. Udaberrian egunean egindako testen batez bestekoa 2.708,05 izan zen. Hala ere, bigarren olatuan, egunean egindako testen batez bestekoa 9.999,50ra igo da. Kasuak eta kontaktuak detektatzeko plan eta baliabide berriei eta metatutako esperientziari esker, birusak kutsatutako pertsonen kopuru askoz handiagoa identifikatzeko eta isolatzeko gaitasuna ia lau aldiz biderkatu zen.

3. grafikoa. Iturria: Osakidetza

Nabarmentzekoa da goranzko joera izan duten asteetan, urtaril osoan, Euskadi hain negatiboak ez diren datuak erregistratu dituzten hiru Autonomia Erkidegoren artean dagoela. Datu hori interesgarria da hurrengo asteetan, otsailean eta martxoaren hasieran, gertatuko zenarekin alderatzeko. Otsailaren 3tik aurrera, beheranzko joera hasi eta mantendu egiten da martxoaren 12an txosten hau itxi arte. Beheranzko etapa horretan, Euskadik Autonomia Erkidego gehienek baino gutxiago eta motelago jaisten du intzidentzia-tasa.

Nolanahi ere, otsailaren hasieratik egoerak hobera egin du nabarmen. 40 egun horietan, Euskadin intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 667etik 200era pasatzen da. Beherakada hori bat etorri da munduko zati handi batean beheranzko joerarekin, eta horrek isla izan du Europan eta Au-

tonomia Erkidego guztietan. Aste batzuen buruan kutsatze-kopurua erdira jaitsi zela jakinarazi zuen OMEk data horietan.

Hiruhileko honetako datu aipagarri bat izan zen otsailaren 12ko LABIren Aholku Batzordearen bileran aurkeztu zela Bizi Berri III Plana. Bizi Berri metodologian aurreikusita zegoen bezala, lau hilean behin eguneratu behar da hurrengo lauhilekorako ibilbide-orria, kasu honetan ekainaren erdialdera arte.

Dokumentu hori Batzorde Teknikoaren aholkularitzarekin egin zen, Bizi Berri II Plana eguneratzen du eta aldi bakoitzean pandemiari erantzun komunitarioa emateko esparru estrategikoa definitzen du. Azken hamabi hilabeteetan jasotako irakaspenak oinarritzat hartuta, zehazki, bost agertoki, adierazle eta erantzun-neurri biltzen dituen erreferentzia-panel bat eskaintzen du, pandemiaren unean uneko bilakaerara eta ebidentzia zientifiko berrietara egokituta. (4. eranskina)

LABIko Batzorde Teknikoak astero eta, egoeraren arabera, ia egunero biltzen jarraitu du. Irailetik 29 bilkura egin dira guztira. Bere irizpenak LABIren Aholku Batzordearen erabakien oinarri dira.

Txosten hau itxi baino lehen, Kontseiluak martxoaren 5ean egin zuen azken bilera. Batzorde Teknikoaren irizpenaren gomendioei jarraiki, prebentzio-neurrien bloke nagusia indarrean mantentzea erabaki zuen. Bizi Berri III Planean azpimarratzen den bezala, datuek hobera egiten dutenean, deseskalatzeak atzeratu egin behar dira, joera sendotu dadin. Ziurgabetasun-testinguruetan, jarduteko irizpideak, ikuspegi epidemiologikotik, kontserbadorea izan behar du.

Bestalde, eta Bizi Berri III Planaren aurreikuspenekin eta Batzorde Teknikoaren berariazko gomendioarekin bat etorritik, LABIren Aholku Batzordeak urtarrilaren 22tik aktibatuta zegoen udalerrien itxiera perimetrala kentzea erabaki zuen. Batzorde Teknikoak iritzi zion neurri hori ez zela beharrezkoa egoera horretan, egun haietako intzidentzia-tasa metatuari buruzko datuekin eta lanarengatik de facto gertatzen zen udal arteko mugikortasunarekin.

1.4. Begirada prospektiboa 2021eko bigarren hiruhilekoari

Egoerak hobera egin du, baina iragarpena zalantzazkoa da. Ezin da aurreikuspen argirik egin hurrengo hilabeteetan zein egoeratan egongo garen jakiteko. Ildo horretan, martxoko bigarren hamabostaldiaren eta apirileko lehen asteen bilakaera erabakigarria izango da. Ziurgabetasun handiko egoeran gaude.

Testuinguru hori elikatzen duten faktore nagusiak lau dira: birusaren aldaera berrien hedapenak dakarren arriskua, martxoaren hasieratik ikusten den beheranzko joeraren moteltzea, gure inguruko herrialde batzuetan islatzen ari den joeraren gorakadak, eta gizarte-erlaxazioarekin batera arinegi deseskalatzeko prozesuek izan dezaketen eragin negatiboa.

Alderdi positiboan kokatu behar da hurrengo hilabeteetako txertaketa-ikuspegia eta haren eraginen eraginkortasun egiaztatua. Era berean, nabarmentzekoa da Euskadiko herri kopuru esanguratsu batek 14 egunetako intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 60 kasutik behera mantentzea lortzen ari dela.

Dokumentu hau martxoaren 12an itxi da. Ikus dezakegu bigarren olatuaren hirugarren tontor epidemikoak, orain arte, bigarren tontorraren antzeko kurba marraztu duela, baina eragin gutxiagorekin. Hala ere, osasun-sistemak tentsio handiagoa izan du hirugarren igoera horretan bigarrenean baino, baina ez da iritsi lehen olatuaren mailara.

Datu hori nabarmentzekoa da mehatxu eta ziurgabetasunen artean duen garrantziagatik. ZIU oheen okupazioa 343 ohetik % 35,30ra iritsi da martxoaren 1ean. 2020ko azaroan, 330 ohetik % 54,65ekoa izan zen. Apirilaren 2an okupatutako ZIU oheak 232 izan ziren. ZIU okupazioaren unerik baxuenean, urriaren hasieran bigarren tontorra hasi aurretik, okupatutako ZIU oheak 45 ziren. Orain, unerik baxuenean, orain arte, hirugarren epidemia-gailurraren ondoren, okupatutako ZIU oheen kopurua 100 ohekoa da.

ZIUen okupazioaren "lurzoru altu" hori lehentasunezko arreta-faktorea da. Tontor edo olatu epidemiko berri bati aurre egin beharko bagenio, aurreko tontorrean baino tentsionamendu handiagoko abiapuntua izango genuke.

Azken finean, bi aldagai garrantzitsuk baldintzatzen dute martxoa-ekaina aldiari begiratzea: birusaren aldaera mutatuaren aldagai negatiboak eta txertaketaren eraginaren aldagai positiboak.

Aldagai negatiboan, Euskadin izan dezakeen eraginaren ziurgabetasunak, britainiar aldaerak edo zirkulatzen hasi diren edo inportatu daitezkeen SARS-CoV-2aren beste batzuek baldintzatzen dute. Dokumentu hau ixterakoan birusaren aldaera britainiarraren prebalentziak aurrera egin du nagusitasunera iritsi arte; martxoaren 1etik 7ra bitarteko astean aztertutako laginetan jada % 65etik gorakoa da.

Aurreikuspenak ezin dira oraindik behin betikoak izan. Aste gutxiren buruan, intzidentzia-tasa metatua biderkatzen duen nabarmen handiagoko

kutsagarritasun-agertoki batean egon gaitezke, edo intzidentziaren hazkunde moderatuko egoera batean, dela kutsagarritasuna hain handia ez delako, dela hartutako prebentzio-neurriak euste-bide eraginkorra direlako.

Balantzaren beste aldean, hurrengo hilabeteetarako aldaera positiboa 2020. urtearen amaieran hasitako txertaketa-prozesua da. Oraindik ere zalantza asko daude txertoa ekoizteko eta banatzeko gaitasunari buruz eta, ondorioz, txertaketa-egutegiaren behin betiko proiektioari buruz. Nolanahi ere, zalantzarik gabe, txertaketa pandemiaren aurkako estrategiaren funtsezko zatia da.

Dokumentu hau ixterakoan, esparru soziosanitarioko pertsonen txertaketa ia osatu da. Osasun Publikoko osasun-profesionalen txertaketa % 43,50koa da.

Aurreikuspenetan zuhertasun kontserbatzailearen irizpidea aplikatuz, ekainerako, gutxienez, 70 urtetik gorako pertsona guztiek, osasun-langileek, kolektibo ahulenek eta funtsezko kolektiboek txertoa jaso ahal izango dute. Aurreikuspen horri esker, larritasun-adierazlea –batez ere ospitale-sistemen arriskuak eta, bereziki, ZIU oheen okupazioak zehazten duena– arindu egin daiteke.

Nolanahi ere, Bizi Berri III Planak ezarritako eta LABiren Aholku Batzordeak eta Eusko Jaurlaritzak bere gain hartutako helburua da intzidentzia-tasa 14 egunez egonkortzea, 100.000 biztanleko 60 kasutik behera. Ezartzen diren neurri eta jarduera guztiak helburu hori lortzera bideratuta daude.

1.5. Gizarte ikuspegiaren jarraipena pandemiaren aurrean

Azken urte honetan, Eusko Jaurlaritzak hurbileko jarraipena egin dio pandemiaren inguruan gizarteak duen pertzepzioari eta iritziari. Jaurlaritzaren Prospekzio Soziologikoen Kabineteak hiru azterketa kuantitatibo eta bi kualitatibo egin ditu. Horiek guztiak hemen daude argitaratuta: <https://www.euskadi.eus/ikerketa-soziologikoak/>. Horrekin batera, Estatuan eta Europan argitaratutako beste azterlan batzuen jarraipena ere egin da.

“Neke pandemikoa” kontzeptuak ondo islatzen du gizarteak bizi dugun egoeraren aurrean duen sentimendua. Aldarte oso kritikoa izan zen hasieran, birusaren iraupenari eta ondorioei buruzko ziurgabetasuna eta ezjakintasuna zirela eta. Hasierako une horretan, “Covid eklipsea” aipatu zen, pandemiak gizartearen arreta osoa hartzen baitzuen.

Gizarte-aldarte horrek bere horretan dirau gaur egun ere. Pandemiak mundu osoko bizitzaren alderdi guztiei eragin die. Gizarteak, oro har, egoera hori jasa-

ten ari da. Beharbada, gazteak dira “neke” hori gehien jasaten dutenak; izan ere, gaixotasunak gutxiago eragiten die, baina asko baldintzatzen du haien bizimodua.

Pandemiak zerbitzu publikoen garrantzia nabaritzen lagundu du, batez ere osasun-zerbitzuena. Osasunak “erakunde publiko” gisa eta bertako profesionalek gizartearen balorazio altua lortzen dute. Horrezaz gain, etorkizunerako ikuspegian, osasun-sistema publikoa indartzeko eskariak indar handia hartu du gizartearen iritzian.

Urte honetan herritarren kezka nagusia osasuna izan da. Ekonomian eta enpleguan izan duen eraginak ere baldintzatu du gizarte-giroa, baina beti bigarren maila batean. Langabeziarekin, prekarietatearekin, desberdintasunarekin eta krisiak eragindako sektoreekin lotutako arazoak oso presente daude gizartearen diskurtsoan. Nolanahi ere, erabateko lehentasuna osasun-krisia geldiaraztea da, eta, ondoren, ekonomia suspertzea.

Nabarmentzekoa da gizarteak hartutako murrizketa-neurriekiko duen ulermen- eta konpromiso-maila handia. Erakundeek tarte zabala izan dute, eta dute, erabaki murriztaileagoak hartu ahal izateko.

Azkenik, errekupeazioaren itxaropena pixkanaka urrunduz joan da. Une honetan, gizartearen gehiengoak uste du urtebete baino gehiago behar-ko dela egoera berreskuratzeko, eta hiru urte erabateko susperraldi ekonomikoa lortzeko. Txertaketa-prozesuaren hasierak itxaropena elikatu du. Txertoa hartzeko prestasunari dagokionez, aldaketa sozial bat gertatu da, hasierako posizio errefraktariotik gaur egun jarrera eta konfiantza handiagoa izateraino.

2. Ikaskuntzak

2.1. Lehen olatuaren ikaskuntzak

Urria eta azaroa arteko tontorra ez zen izan udaberriko lehen olatuaren berdina, eta, ziurrenik, bigarren olatuaren hirugarren tontor epidemikoa aurrekoen modu ezberdinean agertuko da. Hain zuzen ere, hori dela eta, dokumentu hau aldian-aldian eguneratzea aurreikusten da. Bizi Berri II Planak 2020ko martxotik irailera arte pandemiaren kudeaketaren esperientzian ikasitako irakaskpen nagusietako batzuk azaldu zituen.

Lehen etapa hartatik ateratako ikaskuntzak bigarren olatuko esperientzian ere egiaztatutzat jo daitezke. Bizi izandako guztiaren balantzeak erakusten digu zerk laguntzen digun birusaren hedapenari eusten eta hura murrizten, eta zerk egiten digun kalte eta zerk laguntzen duen birusaren hedapena areagotzen. Hurrengo koadroan, ikasgai haiek modu sintetikoan erreproduzitzen dira berriro. (Atal honen bertsiorik luzeena Bizi Berri II Planaren kontsulta daiteke, 16-25 orrialdeetan)

1. koadroa. Lehen olatuaren ikaskuntzen laburpena

Laguntzen gaituena	Kalte egiten diguna
·Osasun-informazioaren gaitasuna, testak eta baheketak egitea, kutsadurak eta kontaktuak arakatzea, isolamenduak eta berrogeialdiak.	·Mugikortasuna eta pertsona desberdinekin etengabeko harremana izatea, baita ezezagunekin ere.
·Familia-, gizarte-, hezkuntza- eta lan-burbuilak ezartzea.	·Neurriak erlaxatzea gaueko aisialdian, botiletan eta "jairik ez" egunetan.
·Maskara, pertsonen arteko distantzia eta higieena erabiltzea.	·Neurriak erlaxatzea taberna, kafetegi, terraza eta jatetxeetan.
·Elkartu daitezkeen pertsonen kopuruak mugatzea.	·Familien eta lagunen bileretan neurriak erlaxatzea.
·Segurtasun- eta koordinazio-neurriak babestea sektore eta eremu guztietan.	·Gehiegizko konfiantza eta arrisku-testuinguruei buruzko kontzientziarik eza, baita koordinaziorik eza ere.
·Edukiera mugatzea, lokalak aireztatzea eta aire zabaleko jarduerak egitea.	·Gune itxi, gaizki aireztatu eta/edo jendetsuetan edozein jarduera garatzea.
·Baldintzarik gabeko etxebizitzak dituzten pertsonen berrogeialdietarako hotelak jartzea.	·Bizigarritasun-baldintza prekarioetan edo pilaketan bizitzea.

2.2. Bizi Berri II Planaren ebaluazioa

Bizi Berri II Planaren ebaluazioa hirugarren edizioan jaso da, eta bi multzotan egituratu da. Lehenik eta behin, 2020ko urritik 2021eko otsailera

bitarteko denboralearen esparruan ebaluatu beharreko helburuak, hau da, Bizi Berri II Planaren indarraldian. Bigarrenik, epe ertainera proiektatzen diren helburuak, pandemia gainditzeko denbora-muga zabalean, baita pandemia ostekoan ere.

Laburbilduz, nabarmendu behar da Bizi Berri II Planak funtsezko bi helburu lortzen lagundu zuela; baina funtsezkoak: batetik, konfinamendura itzultzea, eskolak ixtea, osasun-kolapsoa eta koma ekonomikoa saihestea; eta, bestetik, erreferentzia-panel bat finkatzea, euskal erakundeei aukera eman diena erantzunak pandemiaren bilakaerara eta haren kontingentzietara egokitzeko. Esparru erabilgarria eta eskuragarria izan da gizarteari eta komunikabideei informazioa emateko. Laburbilduz, honako taula honetan jasotzen da helburu horien ebaluazioa.

2. koadroa. Bizi Berri II Planean ezarritako helburuen ebaluazioa

Bizi Berri II aldiko oinarritzko helburuak	
·Birusaren transmisioa mugatzea, konfinamendura itzultzea, osasun-kolapsoa, koma ekonomikoa eta gizarte-arrailak areagotzea saihestea.	-Horixe izan zen Bizi Berri II Planaren lehen helburua. 2020ko urritik 2021eko otsailera bitarteko balantzeak aukera ematen du betetzen dela berresteko.
·Pandemiaren bilakaeraren aurrean birusarekin bizikidetzat jasagarria izateko aurreikuspenez eta aldeztu aurretik jardutea ahalbidetuko duen jarduera-esparrua finkatzea.	-Bizi Berri II Planak erreferentzia-panel bat eskaini du, jarduera-esparru orokor bat ezartzen duena, agertoki eta adierazleen arabera antolatutako neurri-multzo batekin.
·Euskal erakundeei pandemiaren bilakaerari, gertakizunei eta ezustekoei emandako erantzunak arin egokitzeko aukera emango dieten tresnak izatea.	·Bizi Berri II Planaren panelak eta LABIren Aholku Batzordearen eta Batzorde Teknikoaren funtzionamendu koordinatuak aukera eman diete euskal erakundeei aurreikuspenez eta koordinazioz jarduteko.

Epe ertainerako helburuak	Ebaluazioa
·Osasuna, hezkuntza eta zerbitzu publikoak indartzea, ekonomia eta enplegua berreskuratzea, gure gizartearen berreraikuntza emozionala, eta elkartasuna eta gizarte-kohesioa sustatzea.	·Bizi Berri II Plana bat etorri da helburu horrekin, eta hura indartzen laguntzen saiatu da.
·Gizarte-pedagogia indartzea, emaitzen neurketarekin erantzun komunitarioaren konpromisoa pertsonalizatzeko beharrari dagokionez.	·Bizi Berri II helburu horrekin lerrokatuta egon da. LABIren mezuak eta komunikazioa pedagogia hori indartzen saiatu dira.
·Gure gizarteak emozioak berreskuratzeke eta gizartea, ekonomia eta enplegua berreraikitzeke duen erresilientzia-gaitasuna sustatzea.	·Bizi Berri II helburu horrekin lerrokatuta egon da. LABI euskal erakundeen arteko lankidetzaren ardatz nagusia izan da.

2.3. Bigarren olatuaren ikaskuntzak eta orain arteko ondorioak

Bizi Berri III Planak jarraian eskaintzen diren ikaskuntzen eta ondorioen laburpen bat jaso du, hamabi hilabete hauetako bizipenen atzera begirako begirada hori osatzeko.

2.3.1. Ikaskuntza orokorrak

I. Herrialde batek ere ez du formula magikorik. Guztiok ikasten dugu guztiengandik

Txina eta uharteetako lurralde batzuk izan ezik, herrialde edo eskualde batek ez du lortu bere 14 egunetako intzidentzia-tasa modu egonkorrean mantentzea 100.000 biztanleko 60tik behera. Alde horretatik, ez dago bereiziki eraginkorra den eta gure herrialdean aplikazio mimetikoa izan dezakeen eredurik. Ez dago formula magikorik. Jardunbide egokiak eta esperientzia positiboak daude, eta egiaztatu bezain laster aplikatzen saiatzen dira. Denok ikasten dugu guztiengandik.

II. Urritik, bilakaera larria izan da Euskadin, baina inguruko batez bestekoak baino ez hain zifra negatiboekin

Bizi Berri II Plana indarrean egon den lau hilabeteetan, Euskadik bilakaera epidemiologikoari buruzko datuak ez dira izan Europako autonomia-erki-degoetako eta herrialdeetako batez bestekoak bezain altuak. Egiaztapen horrek ez du larritasuna kentzen, baina kontuan hartu beharreko testuinguru-datua da Bizi Berri II Plana ebaluatzerakoan.

III. Asko da dakiguna eta asko da ez dakiguna

Asko da birus honi eta bere portaerei buruz ikasi duguna. Horri esker, erreplika epidemiologiko berriek aurreko boladetako datuak ez okertzea lortzen ari gara. Hala ere, irmotasunez bezain umiltasunez esan behar da zientziak oraindik asko aurkitu behar duela birusaren portaeren aurreikuspenari buruz, joera epidemiologikoaren bat-bateko aldaketen kausa-efektu erlazioei buruz, edo, aldi berean, eskualde batean joera azkar igotzeko faktoreei dagokienez, hurbileko beste batean beherantz jarraitzen duen bitartean.

IV. Datozen hilabeteetan ziurgabetasuna kudeatu eta bi hipotesi hartu behar ditugu kontuan

12 hilabete hauetako esperientzia ikusita, badakigu ziurgabetasun handiko testuinguru batean mugitu behar dugula. Ez dugu behar bezain ziur jakingo hurrengo lau hilabeteetako bilakaera. Prest egon behar dugu, beraz, gutxienez bilakaera epidemikoaren bi hipotesiri aurre egiteko:

-Lehen hipotesia: Lehen etapa batean, 14 egunetako intzidentzia-tasa metatuetan beherantz egonkortzea lortzen dugu, 100.000 biztanleko 300 baino gutxiagora, txertaketak aurrera egiten duen aldi berean. (Bizi Berri III Planaren helburua tasa 100.000 biztanleko 60tik behera jaistea da)

-Bigarren hipotesia: datozen lau hilabeteetan, birusaren aldaera berriek eragindako kutsagarritasunak eta larritasunak intzidentzia-tasa 100.000 biztanleko 400-500etik gora jartzen du, goranzko joerarekin.

2.3.2. Ikaskuntza espezifikoak

Balantze batetik ikaskuntzak ateratzeko metodo egoki bat bi galdera planteatzea da: urriaren 2an berriz kokatzerik bagenu, Bizi Berri II Plana aurkeztu zen unean, zer egingo genuke desberdin? Eta zer errepikatuko genuke berriro? Hau da hurrengo bi ataletako hausnarketa:

Datozen hilabeteetara proiektatutako ondorioak

V. Deseskaltzeak tartekatzea eta murrizketak doitzea mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko aldietan

Intzidentzia-kurben bilakaerari eta joerei buruzko esperientziaren eta kutsagarritasun-aldiei buruzko ezagutzaren ondorioz, deseskalatze-prozesuak espazioratu behar dira, datuek hobekuntzak izaten dituztenean, hobekuntza horiek sendotzeko. Horrez gain, udako oporraldiko, jai-zubietako, abenduko erosketa-aldi gorenetakoa edo Gabonetako bilkuretako esperientziek agerian uzten dute mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko testuinguruak arriskutsuak direla. Hala ere, baieztapen horretan zehatzagoa izan behar da orokortzearen bidegabekeria ez erortzeko. Herritar gehienek zorrotz betetzen dituzte prebentzio-neurriak. Arazoa portaera minoritarioek sortzen dute, eta horiek saihestea edo ez betetzea bilatzen dute. Jarrera horiek direla eta, zuhertasun erantsia eta murrizketakoitu beharra planteatzen da, mugikortasunerako eta interakzio sozialerako data egokien hurbiltasunari edo deseskalatze-prozesuei dagokienez.

VI. Bizi Berri II paneleko intzidentzia-parametroak eta adierazleak doitzea

Bizi Berri II Planak bost arrisku-maila zehaztu zituen. 1. agertokiak. «Tokiko transmisiorik gabe» (ITM 0/100.000) kurba epidemiologikoaren benetako bilakaeratik oso urrun geratu da. Martxoko, apirileko eta maiatzeko etxeko konfinamendu zorrotzaren ondorioak desagertzen direnetik, hau da, abuztuaren hasieratik, intzidentzia-tasa metatua ez da inoiz 200/100.0000 biztanlera jaitsi. Birus horren aurrean, etxeko konfinamendu zorrotzik gabe –azken aukeratzat jotzen da– edo txertoaren ondorioz taldearen immunitaterik gabe –hurrengo lau hilabeteetan espero ezin den helburua–, 1. agertokian zero intzidentziako tokiko transmisio-helburu bat kokatzea ez da probabilitate errealista. Beraz, egokitu egin beharko lirateke Bizi Berri III Planeko egoeretako intzidentzia-parametroak.

Bestalde, bai Batzorde Teknikoak bai LABIren Aholku Batzordeak lehentasunez erabili dute Bizi Berri II Planean ezarritako hiru adierazleetako bat: 100.000 biztanleko 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua. Gainerako adierazleak informazio osagarriaren izaera izan dute, eta bereziki interesgarria izan da epidemiaren bilakaera edo osasun-inpaktua aurreikusteko, bai jarraipenaren eta kontrolaren ikuspegitik, bai ospitale-eskariaren ikuspegitik. Beraz, bidezkoa litzateke errealitate hori Bizi Berri III Planean formalki araututako aurreikuspen batean islatzea.

VII. Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurriak berrantolatzea

Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurrien egituraketa oso baldintzatuta zegoen lehen olatuaren beheraldiaren ezagutzaren ondorioz. Bigarren olatuaren eta onartutako dekretuen esperientziari esker, aurreikuspenen panela eguneratu eta sinplifikatu daiteke, egungo egoerara egokitutako hobekuntza-irizpideekin. Hau da, Bizi Berri II Planaren erreferentzia-panela optimizatu behar da, prebentzio-neurrien aurreikuspenari dagokionez.

Indartzen diren ondorioak

VIII. Helburu berberei eustea, orain anbizio-plus bat gehituz

Bizi Berri II Planaren balantzeak agerian uzten du ezarritako helburuak egokiak izan zirela eta, gainera, bete ahal izan direla. Birusaren mutazio berrien ziurgabetasunak eta mehatxuak eragiten duten aldagai negatiboa kontuan hartuta, egokia dirudi Bizi Berri III Planari begira helburu berak mantentzea. Hala ere, aldagai negatiboa dagoen bezala, txertoek dakarten aldagai positiboa ere kontuan hartu behar da. Horregatik, helburuei eustea eskakizun- eta anbizio-plus batekin osa daiteke.

IX. gaueko mugikortasuna mugatzeko ordutegia ahalik eta gehien aurreratzea

Hasieratik, LABIk gaueko mugikortasunaren muga ahalik eta zorrotzenez jartzearen alde egin du, «Etixeratze-agindua» izenez ezagutzen dena. Alarma-estatuaren dekretuaren esparruak 22:00etan ezartzen du muga hori. Adituen ustez, neurri hori bereziki eraginkorra da mugikortasunaren eta interakzio sozialaren arriskuak murrizteko. Euskadik muga hori gutxienez 20:00ak arte aurreratzea proposatu du. Muturreko egoeretan, 18:00etan kokatzea etxeko konfinamendu hertsia baten alternatiba ere izan liteke. Horregatik, LABIren jarrera hori mantendu eta indartu egin behar da.

X. 500/100.000ko intzidentzia aparteko alarmaren adierazle gisa ezartzea

Lau hilabete horietan hartutako prebentzio-neurrien erregulazioak ezarri duenez, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 500/100.000 baino handiagoa bada, udalerri batean alarma-seinalea da, eta aparteko neurri zorrotzak hartzera behartzen du. Neurri hori eraginkorra izaten ari da, bai pandemiaren erantzunak kudeatzeak eskatzen duen zorrotasunaren ikuspegitik, bai erantzunkidetasunaren ikuspegitik. Bestalde, tasa hori gainditzen duten udalerrietan aplikatzen diren neurri murriztaileek, salbuespenezko kasu batzuetan izan ezik, joera-aldaketaren emaitzak lortzen

dituzte 15 eta 25 egun arteko epean. Esperientziak neurri horri datozen lau hilabeteetan eustera gonbidatzen gaitu; baina kontuan hartu behar da Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren aipatutako Auto horrek dakarren zailtasuna.

Hamar ikaskuntza horiek estu-estu lotuta daude osasun-sistemaren konpromisoarekin, hau da, informatzeko eta testak egiteko gaitasuna mantentzean eta indartzean, bai eta kontaktuak eta kutsatzeak arakatzeko gaitasunean ere, isolamenduak eta berrogeialdiak gauzatzeko.

2.4. SARS-CoV-2 sistema pertsonatik pertsonara transmititzeari buruzko ebidentzia zientifikoak

Ebidentzia zientifiko metatuarekin, SARS-CoV-2ren transmisio-bide nagusia pertsona baten goiko eta beheko arnasbideetaraino gaixo batek igorritako arnasketa-tantak eta -aerosolak ukitzea eta arnastea da. Aerosolak arnasa hartu eta oso tamaina txikian ($< 2,5 \mu\text{m}$) hitz egitean igortzen diren tantak dira, airean zenbait ordura arte zintzilik gera daitezkeenak.

Sortutako aerosolen kontzentrazioa eta tamaina garatutako jardueraren arabera da, eta minimoa da arnasa lasai hartzean, eta gero eta handiagoa da ahapeka, ozen, oihu egitean, abestean, eztul egitean eta jarduera fisiko biziak egitean. Tabakoaren eta zigarro elektronikoen kea botatzeak ere aerosolen emisioa areagotzen du.

Kutsatzea gerta daiteke, halaber, kutsatutako eskuen edo objektuen bidezko zeharkako kontaktuaren bidez, beste pertsona baten arnasbideetako mukosekin eta konjuntibarekin kontaktuan jar baitaitezke.

Birusaren transmisioa handiagoa da leku itxietan, gaizki aireztatutakoetan eta jendetsuetan; izan ere, aerosolak kontzentratzen dira eta esposizioa areagotzen da. Birusa transmititzeko joera handia dute pertsonen arteko kontaktu estu eta luzeak, espazio itxiak, aireztapen urria edo eskasa, pertsona askoren konkurrentzia eta maskara erabiltzearekin bateraezinak diren jarduerak, hala nola jatea eta edatea, eta ozen hitz egitea, kantatzea eta beste ahots-igorpen indartsu batzuk egitea sustatzen duten inguruabarrek.

Sintomarik gabeko birusa daramaten eta transmititzen duten pertsonen prebalentzia handia dela eta (birusa daramaten biztanleen % 40 eta % 50 artean), transmisioa nahi gabe gertatzen da kasu askotan, pertsona talde asko daudelako espazio itxietan, tamaina txikikoak eta gaizki aireztatuak.

«COVID-19 transmisioaren kontrolerako erantzun koordinatuko jarduerak» izenekoan (Lurralde arteko Kontseilua/Osasun Sistema Nazionala. 2020ko urriaren 22an eguneratua) zehazten dira arrisku handikotzat jotzen diren espazioak, gogoeta hauen arabera: beilatokiak, zeremoniak, zentro soziosanitarioak, adinekoentzako jolas-zentroak, jatetxe- eta ostalaritza-establezimenduen barrualdeko eremuak, instalazioen eta kirol-zentroen barrualdeko eremuak, ikasle-egoitzak, bingo-aretoak eta jolas-jokoak bezalako establezimenduak, diskotekak eta gaueko aisialdirako lokalak.

Bizi Berri II Planaren ebaluazioaren hamar ondorioak dira ikaskuntza multzo hau. Beraz, Bizi Berri III Planaren orientazio espezifikoak definitzen duten premisak dira, eta Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta prebentzio-neurrien panelari eskainitako dokumentuaren hurrengo atalean islatzen diren edukiei eta aldaketei gehitzen zaizkie.

3. Osasun-larrialdiaren urtebeteko balantzea

Urtebete igaro da SARS-CoV-2k eragindako pandemiaren aurka borrokan. Gertatutakoaren memoria ez da eraiki behar guk aurre egin behar izan diegun arazo larriak ukatuz, gutxituz edo saihestuz.

Aitzitik, egiaren ohorez, onartu eta baieztatu beharra dago prestatu gabe genituen zailtasun eta ezin aurreikusizko egoerei aurre egin behar izan diegula. Hilabete hauetako balantzea, arazo larri, konplexu eta elkarren segidako arazoen gainditze historia da.

Hurrengo hamar ataletan, aurrez aurre dauden arazo nagusiak eta horiek gainditzeko erabilitako baliabide nagusiak laburbiltzen dira.

1. Estaldura juridikoa: osasun-larrialdia eta alarma-egoera

Ezohiko egoera bati erantzuteko, egoeraren salbuespena egokitutako tresnak behar dira, aurretik erabili edo aurreikusi ez zirenak.

Euskadi izan zen osasun-larrialdia deklaratu eta aktibatu zuen lehen Autonomia Erkidegoa, 2020ko martxoaren 13an eta abuztuaren 17an. Egun berean, martxoaren 13an, LABI eratu zen, Euskadiko Babes Zibileko Aholku Batzordea, Lehendakaria buru zela.

Urriaren 23an, LABIren barruan hartutako erabakiei buruz EAEANK emandako hirugarren ezezko ebazpenaren aurrean, Lehendakariak alarma-egoera

raren adierazpena eskatu zuen. Adierazpen hori onartu egin zen, tresna juridiko guztiak izateko Autonomia Erkidegoetako Presidenteek agindupean kudeatzeko.

Abendutik, Eusko Jurlaritzak alarma-egoerari buruzko Errege Dekretuaren edukian aldaketak proposatu ditu, hartu beharreko neurriei segurtasun juridiko handiagoa emateko. Hala ere, Espainiako Gobernuak ez ditu tramitatu.

Otsailaren 9an jakin zen Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren Autoa, zeinak berriz ere ondorioz gabe utzi zuen Eusko Jurlaritzak hartutako neurri bat, Intzidentzia-Tasa Metatua 100.000 biztanleko 500etik gora zuten herrietako ostalaritza-establezimenduak ixtea ezartzen zuena.

Pandemiako hamabi hilabete hauetan zehar, osasun-agintariek, Eusko Jurlaritzak eta LABIk oztopo juridikoak aurkitu dituzte osasun-krisiaren kudeaketari eta haren erantzunei heltzeko orduan. Kasu batzuetan, baliatutako gaikuntza legalek adierazpen zabalak eta ez oso zehatzak izan dituzte oinarri, eta jarduteko aukera eta interpretazio tarte zabalak ahalbidetu dituzte.

Urtearen hasieratik, Jurlaritzaren zerbitzu juridikoak pandemiaren aurkako euskal lege bat aztertzen hasi ziren, eskumen propioen esparruan hartutako erabakiei ahalik eta berme juridiko handiena emateko.

Txosten hau ixteko unean, Eusko Jurlaritzak erakundeek, eragile publiko eta pribatuak eta herritarren jokabidea eta jarduerak antolatuko dituen lege baten bideragarritasuna aztertu nahi du. Azken batean, pandemiaren aurkako jardueren segurtasuna indartuko duen eta egon daitezkeen jarduerak eremuak antolatuko eta argituko dituen arau baten beharra planteatzen du. Betiere, Gernikako Estatutuan ezarritako eskumenen eta indarrean dagoen legediaren barruan. Eusko Jurlaritzako zerbitzu juridikoek lege berri bati buruz egindako txostena ari zaie helarazten Eusko Legebiltzarreko taldeei eta, hala badagokio, izapidetu dezaten.

2. Krisiari aurre egiteko gobernantza-eredua

Hartu beharreko erabakiek erakunde-maila guztiak eta eskumen-eremu guztiak inplikatzen dituzte. Ezinbestekoa da maila anitzeko komunikazio-, lankidetzak eta gobernantza-esparru eraginkorrak ezartzea.

Pandemiaren hasieran, Euskadi egoera instituzional delikatuaren zegoen; izan ere, Lehendakariak hauteskundeetarako deialdia egin zuen, Legebiltzarra deseginda zegoen eta jarduneko gobernuak zegoen. Alderdi politikoek aho

batez erabakita, deialdia ondoriorik gabe utzi zen, eta deialdi berrirako irizpideak ezarri ziren. Uztailaren 12an egin ziren azkenik hauteskundeak. Harrezkero, Euskadik Legebiltzarra eta Eusko Jaurlaritza ditu, pandemiari aurre egiteko eginkizun eta ahalmen guztiekin.

Osasun-larrialdia adierazi zenetik, Euskadin LABiren Aholku Batzordea aktibatu zen, osasun-batzorde zientifiko-tekniko baten laguntzarekin, gobernantzarako gune gisa. Lehendakaria buru duen Aholku Batzordean, EUDELeK, hiru hiriburuetakako Udalek, Foru Aldundiek, Espainiako Gobernua-ren ordezkariak eta Eusko Jaurlaritzako hainbat Sailek hartzen dute parte. Hamabi hilabete hauetan LABI 22 aldiz bildu da. Foro horretan pandemiari buruzko erabaki nagusiak adostu eta hartu dira.

Gainera, Lehendakaria aldian-aldian agertu da Legebiltzarrean, Legebiltzarreko taldeekin bildu da eta Presidenteen 17 Konferentzietan parte hartu du. Foro horretan 55 proposamen aurkeztu ditu guztira. Bestalde, Osasuneko Sailburua astero agerraldia dauka Eusko Legebiltzarrean, eta Lurraldearteko Osasun Kontseiluaren bileretan parte hartzen du.

3. Osasun-kudeaketa pandemiaren aurrean

Lehen egunetik, osasun-arretaren arloko arazo larriei aurre egin behar izan zitzairen. Arazoak etengabeak izan dira, egoera berezia izan baita. Lehen hilabeteetan, norbera babesteko ekipamenduen, arnasgailuen, maskaren eta osasun-materialen eskasia zegoen, eta egoera hori Euskadin eta mundu osoan bizi izan zen. Ondoren, testak, baheketak eta miaketak egiteko gaitasuna handitu behar izan zen, bai eta ospitaleak berrantolatu ere, ospitaleetako oheen eta ZIUko oheen asistentzia-presioari erantzuteko.

Arazo horietako bakoitzak konponbide eraginkor bat aurkitu du arrazoizko denbora batean. Osasun-horniduren eskasia-arazoak gainditu ziren, eta erosketa-zentralaren, logistikaren eta biltegi komunaren sistema bat antolatuz. Testak, baheketak eta miaketak egiteko gaitasuna handitu egin da hilabetez hilabete.

Hilabete hauetan guztietan Osakidetza erresilientzia- eta egokitzapen-gaitasun handia erakutsi du bere ospitale-berrantolaketan, kolapso egoera oro saihestuz. Gaitasun horri esker, planteatu diren eskaera guztiei erantzun ahal izan zaie, betiere baliabide propioekin. Zenbaitetan, beste Autonomia Erkidego batzuekin modu solidarioan lankidetzan aritzea ahalbidetu du, zailtasun bereziko uneetan.

4. Egoitzak eta kudeaketa soziosanitarioa

COVID-19a egoitza soziosanitarioetan sartzea izan da pandemia honen arazo larrienetako bat. Lehen hilabeteetan, ondorioak bereziki lazgarriak eta mingarriak izan dira, adineko pertsona ahulenei eta haien familiei eragiten baitie.

Arazoa detektatu zen unetik, egoitzetan prebentzioko eta esku hartzeko protokoloak eta baliabide gehigarriak aktibatu ziren. Covid arretarako zentro espezifikoak prestatu ziren egoiliarrentzat.

Hori guztia Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren eta Foru Aldundien arteko koordinazio- eta lankidetzaz esparru batean. Hasierako inpaktua hilabetez hilabete murriztea eta mugatzea lortu zen.

Abenduaren amaieratik aurrera, egoitza-eremua izan da txertaketa jasotzen lehena. Bi hilabeteko epean birusaren hedapena minimizatuta dago egoiliarren eta profesionalen artean.

5. Sektore kaltetuenei laguntzea

Espainiako Gobernuak lehen olatuan agindutako etxeko konfinamendu zorrotzak eta jarduera guztiak geldiarazteak eragin handia izan zuen bizitza pertsonalean, familietan eta gizartearen, eta, ondorioz, baita jarduera ekonomiko osoan eta enpleguan ere.

Eusko Jaurlaritzaren erantzuna hasiera-hasieratik eman zen. Lehendakariak aldi baterako enplegu-erregulazioko espedienteen figura sustatzea proposatu zion Espainiako Gobernuari, Alemaniako ereduarekin erreferentziaz hartuta. Eusko Jaurlaritzak bi Dekretu onartu zituen Euskadin kaltetutako langileentzako laguntza horiek osatzeko. Martxoaren amaieran planteatutako hibernazio industrialeko neurriaren aurrean, Eusko Jaurlaritzak protokolo bat onartu zuen jarduera ekonomiko, komertzial eta industrialaren babesteko, eta Estatu osoan onartu eta ezarri zen. Neurri honen helburua “koma ekonomikoa” saihestea izan zen.

Eusko Jaurlaritzak 2020ko ekitaldiko aurrekontu-partidak berresleitu zituen. Lehen talka-plan bat prestatu zen eta hilabete hauetan zehar zuzeneko laguntzak antolatu ziren ostalaritza, turismoa, kultura, industria edo merkataritza bezalako sektoreentzat. Pertsonen, familien eta sektore ahulenei laguntzeko gizarte-programak jarri ziren abian. 2020an 851 milioi euro erabili ziren pandemiaren aurkako borrokan. Horrez gain, zailtasunak dituzten en-

presei laguntzeko ELKARGIrekin kudeatutako 1.000 milioi euroko funtsa jarri da martxan.

2021eko aurrekontua Euskadiren historiako handiena da, eta, besteak beste, 542 milioi euroko beste funts bat eta 430 milioi euroko enpresa txiki eta er-tainentzako laguntza-plan bat aurreikusten ditu.

6. Hezkuntza presentzialaren lehentasuna

Martxoaren hasieran, Euskadi izan zen pandemiaren ondorioz ikastetxe bat ixtea erabaki zuen lehen Autonomia Erkidegoa. Lehen olatuan zehar, Hezkuntzari kalte handia egin zion etxeko konfinamenduak, horrek ikaste-txe guztiak ixtea eta aurrez aurreko hezkuntza bertan behera uztea eragin baitzuen.

Lehenengo hilabeteen ondoren, Euskadik protokolo propioa egin zuen, ikas-turtea amaitu aurretik aurrez aurreko hezkuntzara itzultzea errazteko. Irail-lean eskolak berriz hasi zirenean, ziurgabetasun handia bizi izan zen ikas-geletan pandemiaren eraginez. Eusko Jaurlaritzak Protokoloak eguneratu zituen, eta baliabide pertsonalak zein materialak asko handitu zituen, aurrez aurreko hezkuntza segurtasun-baldintzetan bermatzeko.

Sailak eta hezkuntza-komunitate osoak, orain arte, aurrez aurreko hezkun-tzaren jarraipena bermatzea lortu dute. Gela irekien ratioa egonkor manten-du da une oro eta % 98tik gora Hezkuntzako esparru guztietan, Unibertsita-tea eta Lanbide Heziketa barne.

7. Ekonomia suspertzea eta enpleguari eustea

Pandemiaren kolpea oso handia eta larria izan da herriaren eta bere enpre-sa-sare osoaren osasun ekonomikoan. Ondorio nagusia, ikuspegi sozialetik, kolpe horrek enpleguan izan duen eragina da.

Egoera horri emandako erantzuna Eusko Jaurlaritzaren eta erakunde publi-ko guztien lehentasuna izan da hilabete hauetan zehar. Lehenik eta behin, eta lehen olatuaren kolpeari erantzuteko, lehen talka-plana eta ekono-mia suspertzeko plana onartu ziren. Eusko Jaurlaritzak eta gainerako era-kundeek aurrekontu-baliabideak eta zorpetzera jotzeko aukera izan dute, egiaztatutako kaudimenari eta Ekonomia Itunaren Batzorde Mistoan lortu-tako akordioei esker. Foro horretan, Espainiako Gobernuarekin adostu zi-ren 2020ko eta 2021eko ekitaldietarako defizitaren eta zorraren helburuak.

Gainera, 2020ko martxoan eta azaroan, Eusko Jaurlaritzak Euskadiko Bonu Iraunkorraren 1.100 milioi euroko bi jaulkipen egin zituen.

Bestalde, ekonomia suspertzeko, ekoizpen-sarea eraldatzeko eta enplegu-aukerak sortzeko, Eusko Jaurlaritzak suspertzeko eta enplegua sortzeko Berpiztu Programa eta Europako funtsak eskuratzeko Euskadi Next proiektua onartu ditu. Azken hilabete honetan, inflexio-puntu bat lortu du Euskadik, langabezia 1.702 pertsonatan murriztu baita.

3. koadroa. COVIDaren krisiari erantzuteko laguntzak eta baliabideak

Sektorea	2020	2021	Guztira (euro)
COVID Funtsa	851.000.000	542.000.000	1.393.000.000
Ostalaritza	30.450.000 ¹	-	30.450.000
Merkataritza-sektorea	11.200.000 ¹	16.000.000 ¹	27.200.000
Sektore turistikoa	15.784.000 ¹	17.700.000 ¹	33.484.000
Gastu gehigarria Hezkuntzan	129.878.000 ¹	95.603.019 ²	225.481.019
Gastu gehigarria Osasunean eta Osakidetzan	404.437.000 ¹	185.410.000 ²	589.847.000
Gastu gehigarria Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketan	29.705.000 ¹	29.298.000 ²	59.003.000
Gastu gehigarria Kultura eta Hizkuntza Politikan	3.108.000 ¹	3.100.000 ²	6.208.000
Gastu gehigarria Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumenean	35.430.000 ¹	430.000.000	465.430.000
Bermatutako eta diruz lagundutako abalen lerroa	1.000.000.000	500.000.000	1.500.000.000
Bonu jasagarria (1. emisioa)	500.000.000		500.000.000
Bonu jasagarria (2. emisioa)	600.000.000		600.000.000
Enplegua (ERTEen osagarria)	Hilean 150 euroko laguntzak, Enplegua erregulatzeko aldi baterako espedienteen osagarri gisa, urtean 20.000 eurotik beherako diru-sarrerak dituzten pertsonentzat.		

(1) COVID 2020 edo 2021 funtsetan sartutako kopuruak.

(2) Sail bakoitzeko aurrekontuaren gastuak, Aurrekontu Orokorren 1229 programari ("COVID-19ak eragindako krisiaren aurkako neurriak") dagozkionak.

8. Bizi Berri Plana eta komunitatean bizitzeko kultura berria

Pandemiak urte honetan izan duen bilakaerak bat-bateko eta ustekabeko birak izan ditu, goranzko edo beheranzko joerakoak, aurreikusi ezin den inertzia baten ondorioz. Era berean, egoerari konplexutasun eta ziurgabetasun handiagoa eranstean dioten faktore berriak agertu dira, hala nola birusaren aldagai mutatu berriak. Hori guztia dela eta, oso zaila da bi astetik gorako aurreikuspenean bilakaera argia aurreikusten lan egitea.

Euskadin, Eusko Jaurlaritzak Bizi Berri Planaren metodologia jarri du martxan. Egoerari aurrea hartzeko eta erantzuteko eredu bat da, adierazle objektiboetan oinarritua, lau hilean behin eguneratzen dena. Bizi Berri Planak bost arrisku-egoera zehazten ditu, adierazleen jarraipenean oinarrituta. Agertoki bakoitzerako, gizarte-jarduerak prebenitzeko edo murrizteko hainbat neurri aplikatzea aurreikusten du.

Bizi Berri Plana LABlren Batzorde zientifiko, sanitario eta teknikoak eguneratu eta interpretatzen du. Batzorde horrek Lehendakaria buru duen Aholku Batzordeari aurkezten dizkio bere ondorioak, gomendioak eta jarduera-proposamenak. Metodologia horri esker, aurreikusi ezina eta ziurgabetasuna kudeatzen ari da. Bizi Berri Planak, gainera, oinarri bat eskaintzen du Covid osteko agertokian bizikidetzaren eta bizitza sozialaren kultura berria bideratzeko.

9. Zorroztasuna eta erantzunkidetasun soziala

Pandemiaren erantzunak lehen dimentsio sanitarioa du, baita ekonomikoa eta soziala ere. Ezinbestekoa da herritar guztiek talde gisa erantzutea osasun publikoaren lehentasunezko defentsak ezartzen dituen murrizketa-neurri gogorrek betetzeari dagokionez. Administrazioak behar diren baliabideak antolatu behar ditu duela urtebete imajinatu ezin ziren neurri batzuk ulertu, partekatu eta bete ahal izateko.

Bizi Berri Plana oinarri hartuta, eta LABlren barruan izandako eztabaiden eta erabakien ondoren, guztira 27 Agindu edo Dekretu argitaratu dira pandemia hasi zenetik. Erabaki horiek arau-esparru bat eskaini diote gizarteari, unean uneko bilakaera epidemiologikoaren beharretara egokitzen joan dena.

Horren guztiaren osagarri, gardentasun-, azalpen- eta komunikazio-lan handia egin da herritarrentzat, eta, batzuetan, erakunde guztiak kontzientziateko kanpaina espezifikoak egin dira, ezarritako neurrien pedagogia egiteko.

Balantzea oso positiboa da, herritar gehienek une bakoitzean hartutako neurriak ulertzen, babesten eta betetzen dituztelako. "Neke pandemikoa" ukaezina bada ere, goraipagarria da euskal gizartean nagusitzen ari den zorrotasun- eta erantzunkidetasun-jarrera.

10. Txertaketaren erantzuna

2020ko abenduaren 27an eman zen lehen txertoa Euskadin. 2021eko lehen hilabeteetan, txertaketa-prozesuarekin lotutako bi arazo izan genituen. Lehenik eta behin, datozen hilabeteetan eskuragarri egongo diren txertoen egutegiari eta kopuruari buruzko segurtasunik eza, eta horrek eragotzi egiten du plangintza bermeekin egitea. Bigarrenik, eta aurrekoaren ondorioz, txertoen benetako eskasia, gizarteak txertoen eskuragarritasun handiagoa espero duen bitartean.

Egoera kritiko horren aurrean, hainbat agertoki dituen txertaketa-plan bat ezarri behar izan da, etengabe egokitzen dena farmazia-enpresen eta Europar Batasunaren erabakiek eragindako gorabeheretara eta ustekabeetara.

Aurreko arazo guztiak gaingitu diren bezala, Euskadik ere gaingitu egingo ditu txertoen munduko banaketa-prozesuan farmazia-enpresek dituzten arazoen ondorioz datozen kontingentziak. Egungo eskasia gorabehera, euskal herritar guztiei jarriko zaie txertoa, eta Euskadik, ahal duen neurrian, baliabide gutxien dituzten herrialdeetara ere txertoak iritsi daitezen lagunduko du. Osasun Sailak eta Osakidetza herritar guztiak txertatuko dituztela berma dezakete, adostutako protokoloei jarraituz eta txertoen unean uneko benetako eskuragarritasunaren arabera.

4. koadroa. Euskadiko txertaketa-prozesuari buruzko datuak (martxoaren 10eko datuak)

	Jasotako txerto-kopurua	Jarritako 1. dosiak	Jarritako 2. dosiak	Asteko aurreikuspena	2. dosirako gordetako txerto-kopurua
BioNTech/Pfizer	209.430	106.271	54.250	11.709	37.200
Moderna/Lonza	16.000	6.515	1.697	4.818	2.950
AstraZeneca	54.800	24.977	0	28.823	0
GUZTIRA	280.230	137.763	55.947	46.370	40.150

5. koadroa. Jarritako txertoak arrisku taldearen arabera (martxoaren 10eko datuak)

	1. dosiaren %	2. dosiaren %
Zentro sozio-sanitarioetako egoiliar eta profesionalak	99,9%	99,3%
Osakidetzako profesionalak	85,3%	43,5%
Osasun arlo pribatuko profesionalak	85,2%	0,6%
Ertzaintza	91,9%	0,0%
Beste zerbitzu sozio-sanitario batzue- tako profesional eta erabiltzaileak	59,9%	0,0%
Haur hezkuntza eta hezkuntza berezia	53,2%	0,0%

1. eranskina. Atzera begirako laburpena hamabostaldien arabera

	Epea	Gako nagusiak
2020	Mar. 1-15	·Lehen kasuak Euskadin. Osasun-larrialdia deklaratzeko da. Etxeko konfinamendua eta Alarma Egoera hasten dira.
	Mar. 16-31	·Komunitate-transmisio handia dago, eta sistemek ez dute kutsadurei jarraitzeko edo haien arrastoa jarraitzeko gaitasunik.
	Api. 1-15	·Hedapenak aurrera jarraitzen du, konfinamendu-neurriek oraindik ez dute emaitzarik sortzen (2 asteko efektua).
	Api. 16-30	·Kutsadura-kurbak moderazioa jasaten du. Neurri murriztaileak lehen emaitzak ematen hasi dira.
	Mai. 1-15	·Kutsadura-kurba baretzen da. Konfinamendua malgutzeko eta arintzeko lehen neurriak aplikatzen dira.
	Mai. 16-31	·Kutsatzeen bilakaera hobetzen du. Mugikortasuna malgutzen da eta instalazioetan eta zerbitzuetan murrizketak gutxitzen dira.
	Eka. 1-15	·Joera positiboak "normaltasun berriaren" agertokia prestatzera darama. Mugikortasun orokorra malgutu egiten da.
	Eka. 16-30	·Datu onek amaiera ematen diote Alarmaren Estatuari, eta Euskadi "normaltasun berrian" sartzen da.
	Uzt. 1-15	·Datu onak herrietako fokuekin batera datoz. Maskara nahitaez erabiltzea aktibatzen da.
	Uzt. 16-31	·Deseskalatzeak, oporretako mugikortasunak, "jairik ez" egunak, gaueko aisialdiak eta taldeek kutsatze-gorakada eragiten dute.
	Abu. 1-15	·Faktore horien dinamikak kutsatzeko goranzko joerarekin jarraitzea eragiten du.
	Abu. 16-31	·Berririo deklaratzeko da Euskadiko osasun-larrialdia. LABIk ordutegi-murrizketak ezartzen ditu ostalaritzan eta gaueko aisialdian.
	Ira. 1-15	·Kasuen miaketa, maskararen erabilera, pertsonen arteko distantzia eta gaueko aisialdiaren murrizketa emaitzak ematen hasten dira.
	Ira. 16-30	·Osasun-sistemaren transmisio- eta tentsio-adierazle handiagoetan egonkortzeko joera finkatzen da.
	Urr. 1-15	·Bizi Berri II Plana aurkezten da. 14 eguneko Intzidentzia Tasa metatuak goranzko joera hasten du.
	Urr. 16-31	·Datuek okerrera egiten dute nabarmen. Neurri murriztaileagoak behar dira. Berriz ere Alarmaren Estatua deklaratzeko da.
	Aza. 1-15	·Kutsadurek gora egiten dute berririo, eta neurri berriak hartu behar dira, hala nola ostalaritza ixtea. 1.420 kasu positibo gertatzen dira egun batean.
	Aza. 16-30	·Murrizketa berriek kutsatzeen bilakaera hobetzen dute. Datu kezkarrietan jarraitzen dugu, baina joera zuzendu egiten da.
	Aben. 1-15	·Eboluzioaren hobekuntza nabariak murrizketa gogorrenetako batzuk arintzea ahalbidetzen du. Gabonak ospatzeko baldintzak onartzen dira.
	Aben. 16-31	·Joerak beheranzkoa izaten jarraitzen du. Hala ere, zenbait prebentzio-neurriren lasaitzea modulatu da, gorakada berrien aurrean.
2021	Urt. 1-15	·Joera-aldaketa gertatzen da. Europa osoan hirugarren olatuaz hitz egiten hasten da.
	Urt. 15-31	·Goranzko joera finkatzen da. LABIk bihurgunearen malda alderantzizatzeko murrizketa neurri berriak eta zorrotzak onartzen ditu.
	Ots. 1-14	·Kurba epidemiologikoaren beheranzko joera hasten da. EAEko Justizia Auzitegi Nagusiak 500/100.000 gorako tasak dituzten udalerrietan ostalaritza berriz irekitzeko aukera ematen du.
	Ots. 15-28	·Intentsitatez mantentzen da beheranzko joera. Hala ere, birusaren aldaera britainiarren eragina gero eta handiagoa da.
	Mar. 1-13	·Beheranzko joera moteldu egiten da. LABIk murrizketa-neurri nagusiei eusten die eta udal-mugikortasuna mugatzea desaktibatzen du.

2. eranskina. LABlren bilera-daten zerrenda, intzidentzia-tasa metatuarekin, onartutako agindu edo dekretuekin eta hartutako neurri nagusiekin

I. Lehenengo olatua

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO INTZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2020/03/14	23,59	·AGINDUA, martxoaren 13koa, Osasun Sailburuarena	·Euskadiko Babes Zibileko Plana aktibatzea, Larrialdiei Aurre egiteko Bidea (LABI), COVID-19aren hedapenak eragindako alerta epidemiologikoari aurre egiteko.
		·AGINDUA, martxoaren 13koa, Osasun Sailburuarena	·Garbiketa areagotzea garraio publikoan eta igarobideetan edo egonaldietan. ·Kirol-ekitaldi profesionalak eta ez-profesionalak ateak itxita egitea. ·Eremu itxietan egiten diren eta 500 pertsona baino gehiago inplikatzin dituzten jarduera kolektiboak etetea. ·Prestakuntza-jarduera presentziala etetea maila guztietako prestakuntza eta irakaskuntza (unibertsitatekoa barne) ematen duten erakunde publiko edo pribatu guztietan.
		·AGINDUA, martxoaren 14koa, Osasun Sailburuarena	·Adinekoentzako eguneko zentroak itxia. ·Egoitza-zentroetan adineko pertsonentzako bisitak kentzea. ·Museoetan, ostalaritzan, kirol-jardueren zentroetan, joko-lokaletan, txokoetan edo kultu-zentroan edozein jarduera egiteari uztea.
2020/03/20	67,78		·LABIk hiru jarduera-ardatzen erreformazua aztertzen du: ·Eskura dagoen informazioa eta une bakoitzeko lehentasunak partekatzea. ·Gizarte-arretako programak eta politikak koordinatzea. ·Neurri ekonomiko guztiak aktibatzea.
2020/03/27	198,39		·LABIk bost lehentasun ezartzen ditu: ·Osasun-erantzuna, osasun publikoa zaintzeko eta krisi hau gainditzeko. ·Behar handiena duten pertsonen eta familiei laguntzeko erantzun soziala. ·Enpresei laguntzeko eta enplegua babesteko erantzun ekonomikoa. ·Gizarteari gardentasunez eta leialtasunez informatzeko erantzun komunikatiboa. ·Lankidetzazko erantzuna, garrantzitsua ez den energia bakar bat ez alferrik galtzeko.
2020/04/03	293,49	·AGINDUA, apirilaren 6koa, Osasun Sailburuarena	·EAEen elikagaiak eta nekazaritzako eta abeltzaintzako produktuak zuzenean saltzen dituzten merkatu eta azoka tradizionalak aldi baterako etetea.
2020/04/08	277,90		·LABIk gero Bizi Berri Plana izango denaren lan- eta prestatze-prozesuari ekiten dio.

2020/04/17	159,38		·LABIK deskompresio sozial eta ekonomikoko neurri hauek prestatzea erabakitzen du: ·Adingabeak eta behar bereziak dituzten kolektiboak kalera irten ahal izatea. Betiere denbora-baldintza mugatuetan, urruntze fisikoan eta ez taldekatzean. ·Saltokien eta negozio txikien irekiera mugatua eta mailakatua prestatzea, segurtasun-neurri zorrotzekin eta urruntze fisikoarekin. ·Jarduera fisikoa banaka egiteko baimena ematea, denbora mugatzeko baldintzetan, eta zorrotz debekatzea pertsonak elkartzeko. ·Hezkuntzaren eremurako protokolo espezifiko bat ezartzea, hezkuntza-komunitatearekin kontrastatu ondoren. ·Administrazio publikoan bertan pixkanaka normaltasunera itzultzea antolatzea.
2020/04/29	69,96		·LABIK Bizi Berri Planaren lehen zirrriborrea aztertu du.
2020/05/07	41,73		·LABIK 1. fasera igarotzeko proposamenak definitzen ditu Espainiako Gobernuaren deseskaladako planean: ·Lurraldeen arteko mugikortasuna, mugakide diren eta ohiko igarobidea duten udalerrien eta ohiko jarduera sozioekonomikoen artean. ·DBHko 4. mailako ikasleen, Batxilergoko lehen eta bigarren mailakoen eta Lanbide Heziketako ikasleen hezkuntza-jarduera presentziala. ·Etxebizitzako birgaitze-obrei berrekitea. ·Komertzio txikia irekitzea, banakako arretarekin, bizi den udalerrian, denbora mugatu baterako eta maskarak erabiltzea. ·% 100eko maiztasun-igoera garraio publikoan. % 60ko edukiera, puntako orduetan malguta, batez ere trenbide-ahalmen handian. Maskara nahitaez erabili behar da. ·Irekiera mugatua eta murrizketak ostalaritzan. Establezimenduan jasotzea eta etxean entregatzea. ·Langileen % 33 sartzea goizeko eta arratsaldeko txandetan eremu judizialean.
2020/05/14	25,50	·AGINDUA, maiatzaren 14koa, Osasun Sailburuarena	·Lehendakariari eskatzea Larrialdiei Aurregiteko Bidea (LABI) Euskadiko Babes Zibileko Plana modulatzeko eta osasun-zaintzaren faserara egokitzeko.
2020/05/18	18,23	·9/2020 DEKRETUA, maiatzaren 15ekoa, Lehendakariarena	·Lurralde Historikoaren barruan mugitzea baimentzen da. ·Lurralde Historikoaren barruan jarduera fisikoa eta kirol-jarduera egitea baimentzen da.
			·Euskadiko Babes Zibileko Plana, Larrialdiei Aurre egiteko Bidea (LABI), desegitea, baina Aholkularitza Batzorde Zientifikoa aktibo mantentzea «zaintza sanitarioko» fase berri honetarako.

II. Bigarren Olatua 2020an

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO IN-TZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2020/08/18	257,63	·AGINDUA, abuztuaren 19koa, Osasun Sailburuarena	·%75eko edukiera kultu-lekuetan. ·Ostalaritza: hamar lagun mahai bakoitzeko eta gehienez 60 barnealdeetan. 01:00etan ixtea. ·%60ko edukiera kirol-ekitaldietan. ·Gaueko aisialdia ixtea. ·Gazteentzako lonjak ixtea. ·%60ko edukiera joko- eta apustu-establezimenduetan.
2020/08/28	365,91		·Ikasturte hasierarako neurri nagusiak Euskadin.
2020/10/02	263,76		·Bizi Berri II Planaren aurkezpena.
2020/10/17	322,09		·Gehieneko taldeak 10 lagunetik 6ra murriztu dira. ·Edukierak %50era murriztea jarduera-eremu guztietan: ostalaritzan (terrazak izan ezik), kultura-ekitaldietan, erlijio-ekitaldietan... ·Ekitaldietara joateko mugei dagokienez, gehienez 400 pertsona joan ahal izango dira, eta 600 kanpoan. ·Ostalaritza ixteko ordutegi-muga 24:00etara aurreratzen da. Debekatuta dago txoko eta elkarteetan jardutea. ·Parkeak, lorategiak eta haur-parkeak ixteko ordutegia 23:00etan ezartzen da. ·Federatu gabeko kirol-lehiaketak bertan behera geratzen dira.
2020/10/22	416,05	·AGINDUA, urriaren 22koa, Osasun Sailburuarena ·AGINDUA, urriaren 22koa, Osasun Sailburuarena	·Bizikidetzaren egonkorreko taldeak kanpoko gizarte-topaketan mugak. ·Taldea edozein kirol-jarduerara etetea. ·Debekatuta dago 21:00etatik 06:00etara haur-parkeak, parke publikoak eta plazak erabiltzea. ·Debekatuta dago 21:00etatik 06:00etara alkohola saltzea. ·Merkataritza- eta ostalaritza-establezimenduetan ixteko gehienezko ordua 21:00etan ezartzen da. ·Ostalaritza-establezimenduetan barran kontsumitzea debekatuta dago. ·% 50eko aforoa kultu-aretoetan. ·Ostalaritza: % 50eko edukiera barnealdean, gehienez 6 pertsona mahai bakoitzeko eta beti eserita kontsumitzea. Ixteko ordua 00:00etan ezartzen da. ·Debekatuta dago txoko eta elkarte gastronomikoetan edozein jarduerara egitea. ·Kirola: 6ko talde gorena. Kirol-lehiaketa eta -ekitaldietan, %50eko edukiera, gehienez 400 pertsona barruan eta 600 kanpoan. ·Joko- eta apustu-lokalak 00:00etan itxiko dira.

2020/10/26	547,47	36/2020 DEKRETUA, 2020ko urriaren 26koa, Lehendakariarena	·Gaueko mugigarritasuna 23:00etatik 06:00etara. ·EAEren udal-konfinamendua eta konfinamendu perimetrala. ·Baimendutako gehieneko taldeak 6 pertsonetakoak.
2020/11/05	789,25	38/2020 DEKRETUA, 2020ko azaroaren 6koa, Lehendakariarena	·Gaueko mugigarritasuna 22:00etatik 06:00etara. ·Lanpostuetan maskara nahitaez erabili behar da. ·Merkataritzako establezimendu eta lokal guztiak 21:00etan ixtea. ·% 35eko edukiera murriztea kultu-aretoetan. ·Ostalaritzako, jatetxeetako, txoko eta elkarte gastronomikoetako eta joko- eta apustu-establezimenduetako erabateko itxiera. ·Musika-ahotsezko edo dantza-izaerako entsegu eta emanaldi kolektibo ez-profesionalak bertan behera uztea, araututako prestakuntza izan ezik. ·Taldeko edozein kirol-jarduera bertan behera uzten du, bai entrenamenduan bai lehiaketan, maila profesionallean eta erdi-profesionallean izan ezik.
2020/11/19	753,60	39/2020 DEKRETUA, 2020ko azaroaren 20koa, Lehendakariarena	·Luzatu egiten dira 36/2020 eta 38/2020 Dekretuetan onartutako neurriak.
2020/11/30	443,51	42/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 1koa, Lehendakariarena	·Gehienez % 60ko edukiera 150m² baino gehiagoko merkataritza-lokaletan; eta % 75ekoa 150m² arteko merkataritza-lokaletan.
2020/12/09	317,23	44/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 10koa, Lehendakariarena	·Gaueko mugako ordutegia abenduaren 24tik 25era bitarteko gauetan eta abenduaren 31tik urtarrilaren 1era arte zabaltzen da. ·Udal-konfinamendua kendu egiten da. ·Abenduaren 23tik 26ra eta urtarrilaren 30etik 2ra bitartean, EAEra sartzeko edo handik irteteko joan-etorriak egin ahal izango dira. ·Abenduaren 24, 25 eta 31n eta urtarrilaren 1ean, 10 pertsonara zabaltzen da gehieneko pertsona-taldea. ·Ostalaritza publikoari berririo irekitzen zaio. Ixteko gehieneko ordutegia 20:00etan ezartzen da.
2020/12/22	282,77	47/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 22koa, Lehendakariarena	·Gaueko mugigarritasun-muga abenduaren 24tik 25era eta abenduaren 31tik urtarrilaren 1era bitarteko gauetan 00:30etara aurreratzen da. ·Urtearen amaieran, abenduaren 31n eta urtarrilaren 1ean soilik murriztuko da EAEra sartzeko edo handik irteteko joan-etorrietarako egunen tartea. ·Abenduaren 24an eta 25ean, 10 pertsonako gehieneko taldeak. Urtarrilaren 31n eta 1ean eta 6an, 6 pertsonakoak. ·Abenduaren 24, 25 eta 31n eta urtarrilaren 1, 5 eta 6an merkataritza- eta ostalaritza-establezimenduetan 18:00etan itxi beharko dira. Abenduaren 25ean eta urtarrilaren 1ean eta 6an ezin izango dira ireki 09:00ak arte. ·Debekatuta dago bezero berriak kanpinetan onartzea abenduaren 30etik urtarrilaren 2ra bitartean. ·Debekatuta dago abenduaren 31n, urtarrilaren 1ean, 5ean eta 6an kotilioiak edo oturuntzak egitea.

III. Bigarren olatua 2021ean

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO IN-TZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2021/01/2021	326,77	-1/2021 DEKRETUA, urtarilaren 12koa, Lehendakariarena	·Bizilekua dagoen Lurralde Historikoaren itxiera perimetrala. ·Udal mailako itxiera perimetrala 500/100.000 l.T.Mrekin. ·Dantza-entsegu ez-profesionalak berriro abiaraztea. ·Eskola-kiroleko entrenamendua berrabiaraztea <500/100.000 l.T.M. duten udalerrietan. ·Lehiaketa federatuari berriz ekitea. ·Joko- eta apustu-lokalak berriro irekitzea, ostalaritza murrizteko baldintza berberetan.
2021/01/22	529,39	-4/2021 DEKRETUA, urtarilaren 22koa, Lehendakariarena	·Euskadiko udalerri guztien itxiera perimetrala. ·Gehienez ere 4 pertsonetara mugatzea taldeak. Ostalaritzako mahai bakoitzeko gehieneko pertsona-kopuruari ere aplikatzen zaio muga hori. ·Barruko instalazioetan egiten den kirolean maskara erabili beharra.
2021/02/12	514,79	-7/2021 DEKRETUA, otsailaren 12koa, Lehendakariarena	·Mugakide diren udalerrien arteko mugikortasuna baimentzen da, jarduera sozio-ekonomikoetarako eta kirol-jardueretarako edo aire zabaleko jarduera fisikorako. Halaber, mugakideak ez izan arren, beste udale-rri batzuetara lekualdatzeko baimena ematen da, entrenamendu eta kirol-lehiaketa profesionaletarako eta kirol federaturako, besteak beste.
2021/03/05	216,85	-13/2021 DEKRETUA, martxoaren 6koa, Lehendakariarena	·EAEko lurralde osoan mugitu ahal izango da. ·ITMari buruzko erreferentziak ezabatu dira. ·Haurrentzako eta gazteentzako hezkuntza-aisialdiko jarduerak arautzen dira. ·Bide publikoan azoka txikien salmenta arautzen da. ·Gehienezko edukiera handitu da 1.600 lagunetik gorako aretoetan, 400etik 600era.

3. eranskina. Presidenteen Biltzarren datak, Intzidentzia-Tasa metatua eta Lehendakariak bilera horietan aurkeztutako proposamenak

I. Lehenengo Olatua

LEHENDAKARIAK AURKEZTUTAKO PROPOSAMENAK		
PRESIDENTEEN BILTZARRAK	14 EGUNE-KO INTZIDENTZIA TASA METATUA	
2020/03/15	32,86	- "Ministroen Kontseiluaren mahai gainean dagoen 'Enpresa eragileek eta sindikatuak sinatutako ezohiko proposamen eta neurrien' sorta onartzea". - "Autonomoei eta merkataritzari laguntzeko neurriei lehenetsuna ematea, bereziki ezarritako murrizketek eraginda". - "Enplegua mantentzen duten enpresei laguntza ematea. Alemaniako Gobernuaren eredia aurkeztu dut, lan egin gabeko orduen % 60 ordaintzen duena eta Gizarte Segurantzaren kostuaren % 50 bere gain hartzen duena". - "Europar Batasunari eskatzea abian jar dezala ekonomia sustatzeko asmo handiko plan bat. Funtsezkoa da atzeraldia saihesteko erabaki eraginkorrak hartzea". - "Osasun eta oinarritzko zerbitzuetako profesionalak aitortzea eta konpentsatzea, krisialdi honen aurrean erakusten ari diren ahalegin-, entrega- eta konpromiso-plusagatik". - "Komenigarria da Osasun Ministerioak irizpide homogeneoak ezartzea diagnostiko-testak egiteko eta berreskuratutako pertsonen kopurua zenbatzeko. Informazio hori funtsezkoa da arazoari neurria hartzeko eta behar bezala heltzeko". - "Europar Batasunaren esparruan ekintza-batasun handiago baten alde egiten dut, abian jarri behar diren erabaki estrategiko guztiak hartzerakoan".
2020/03/22	107,49	- "Industria-jarduera erabat gelditzeari dagokionez: Zure Gobernuak hartutako erabakia (...) ez zen posible zen bakarra. Baziren beste aukera batzuk ere (...). Adibidez, egutegiaren ikuspegitik, astebete geroago jarduera-muga handiagoko hamabostaldi bat hasteak eragin txikiagoa izango zuen ekonomian, industrian eta, batez ere, enpleguaren babesean. Konfinamenduak lehen fasean izan duen eragina hobeto ebaluatzeko aukera ere emango zigan". - "Atzo bertan proposatu nizun, idatziz, Autonomia Erkidego bakoitzaren osasun- eta industria-errealitatera egokitzeko aukera emango zuen aldaera bat, murrizketa berriak uniformeki aplikatzea kaltegarria izango litzatekeena".
2020/03/29	245,29	- "Normaltasunera itzultzeko plan bat beharrezkoa da, konfinamendutik eta jarduerarik ezetik mailaz maila irten ahal izateko. Beste bi aste ditugu zure prestakuntzan aurrera egiteko. Hezkuntza-, ekonomia-, gizarte- edo kultura-jarduerara itzultzeko plana. Zirkulaziorako, garraiiorako, enpresak berriro irekitzeko, ikastetxeak eta aisialdirako, kirol-esparruetarako edo kultura-jarduerarako pixkanakako suspertze-egoerak aurreratzea dagokigu".
2020/04/05	292,05	

2020/04/12	211,93	- "Ziurtasunak kudeatu behar ditugu, eta, bereziki, ziurtasunak gizarteari jakinarazi. Ziurtasuna ezagutza segurua eta argia da, zalan-tzarik sortzen ez duena. Hori da gure koordinazioaren gakoa; izan ere, susmo zalantzarrietan edo egiaztatu gabetan oinarrituta ku-deatzen edo komunikatzen dugun bakoitzean, arazoak larriagotzen dira, gure lankidetzaz ahuldu egiten da eta gizartea nahasten dugu. Lehenengo koordinazioa, eta gero komunikazioa. Ez alderantziz. Ziurtasunak partekatatu behar ditugu ". - "Ziurtasunak maskarek, testek, horniduren heltzeak eta banaketari buruz. Pandemiaren bilakaerari buruzko datuei buruzko ziurtasunak eta, berriz diot, metodologia eta irizpide homogeneoetan oinarritu behar den informazioa (...) deseskalatze edo 'Normaltasunera buel-tatzeko Plana'ri buruz". - "Enplegua bideratutako laguntza-planei buruzko ziurtasunak... gizarte-politikei buruz. Esate baterako, enplegu-politika aktiboei bu-ruzko erantzunik ezaz ari naiz, edo Euskadin eta beste autonomia-erkidego batzuetan aplikatzen dugun gutxieneko bizi-diru-sarrerari eta diru-sarrerak bermatzeko errentarekiko osagarritasunari buruzko proposamen berriei". - "Ziurtasunak Europar Batasunari eskatu eta eskaini behar diogunari buruz. Europa gara eta politika bateratua behar dugu. Ziurtasuna iragarri diren neurri orokorrak zehaztean. Planteatzen ari diren estatu-akordioei buruzko ziurtasunak. Bilgarriari buruz eztabaidatu au-rretik, proposamen eta erantzun eraginkorrak baloratzen lagunduko diguten eduki espezifikoak landu beharko genituzke, epe ertain eta luzera begira".
2020/04/19	134,41	- "Kontuan hartzea UNICEFek eta SAVE the Childrenek adingabeak kalera ateratzeko emandako gomendioak, denbora-baldintza mugatu-etan, urruntze-baldintza mugatuetan eta multzokatu gabe". - "Denden eta negozio txikien irekiera mugatua eta arautua prestatzea, segurtasun-neurri zorrotzekin eta urruntze fisikoarekin". - "Jarduera fisiko indibiduala baimentzea, espazio irekian, denbora mugatzeko baldintzetan eta pertsona-multzorik gabe".
2020/04/26	83,41	- "Profesionalen babesak funtsezkoa izaten jarraitzen du. Eta egokia izango da, halaber, gutxienez sei hilabete osasun-hornidurak ba-natzeko Jaurkitzearen plangintza ezagutzea. Plangintza hori ezagutzeak gure autohormikuntza-horizontea zein izan behar den zehazten laguntzen du". - "Aurrekontu-muga argia izatea, hartu beharreko neurri ekonomiko berriak proiektatzeko aukera emango diguna. (...) Beharrezkoa da finantzaketa-horizontearen aurreikuspena eta Europako Batasunaren laguntzen esparrua partekatzea. Era berean, Autonomia Erkide-goetara eta haien sektore publikoetara bideratzea finantzaketa- eta laguntza-ildo horiek". - "Euskadiren kasuan, proposamen zehatz bat planteatzen dut: aurrekontu-egonkortasunerako bide berri bat ituntzea ahalik eta epe laburrenean eta Kontzertu Ekonomikoaren Batzorde Mistoaren esparruan". - "Berritoki eskatzen dut Bizi Gutxieneko Diru-sarreraren proposamena argitzea. Martxan jartzeko egutegia, baldintzak eta aurreikusitako zenbatekoak ezagutu behar ditugu. (...) Eskandinaviar herrialdeetako eredia erreferentzia bat da". - "Gizartearen, ekonomian eta enpleguan eragin berezia duen gai bat nabarmentzen dut: merkataritza-jarduera pixkanaka irekitzea, elika-dura-saltokien muga berberekin. Alemaniako eredia erreferentzia bat da". - "Uda honetan gizartearen eragin handia duten gaiei buruzko irizpideak partekatzea proposatzen dut: kultura-jarduera, ekitaldiak, herrie-tako jaiak, jarduera fisiko eta kirola, edo hondartzen eta igerilekuen kudeaketa". - "Asiloaren eta migrazio ahularen eremuan, premiazkoa da irizpide komunak hartzea, erkidego bakoitzean aplikatzeko, programa bakoitzaren aldeko ekimenei eta bizileku- eta lan-baimenei dagokienez. Portugalen eredia erreferentzia bat da".

2020/05/03	52,92	- "Bizi Gutxieneko Diru-sarrerari dagokionez, (...) prestazio hori dauden laguntza-ereduekin koordinatu behar da, eta horien artean dago gure Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta, laneratzeko eta gizarteratzeko laguntza helburu duena". - "Nire ustez, egokia da eragile ekonomikoekin eta sozialekin akordio bat lortzea, egungo enplegu-erregulazio espedienteen luzapen bat aktibatzea, ezinbestez. (...) Era berean, eta ekonomia- eta enplegu-itxaropen negatiboen arabera, batez ere industrian, komenigarria litzateke trantsizio arin eta malgua egitea arrazoi ekonomikoengatik eta antolamenduzkoengatik Enplegua aldi baterako erregulatzeko espediente berrietara".
2020/05/10	31,35	- "Aste honetan Diputatuen Kongresuan lortutako akordioa ere baloratzen dut. Gobernantza partekatua interpretazioa bideratzen du, gure erkidegoetatik eskatu dugun bezala, eta aplikatzen jakin behar dugu". - "Guretzat gakoa inbertitzeko eta suspertzeko plangintza egitea da. Erakundeok funtsezko eginkizuna dugu berreraikuntzan. Inbertsio publikoa funtsezko tresna da, eta, gure ustez, osasun-sisteman, gizarte-kohesioan eta berdintasunean inbertitzeko unea da, baita ekonomia eta enplegua suspertzeko unea ere". - "Europako erantzun ekosistemikoa bultzatzen dugu, ekimenak bizkortu ahal izateko hamarkadako bi erronka nagusietan: itun Berde Berria eta Trantsizio Digitala. Europa Berreskuratzeko Funtz horrek balio behar du pandemiaren ondorio larriak iraultzeko, elkartzatuen printzipioa gauzatzeko, barne-merkatua babesteko eta inbertsio produktiboa eta enplegua bultzatzeko".
2020/05/17	18,69	- "Etxetik kanpo espazio itxietan edo pertsonen arteko gutxieneko distantzia mantentzen ez den egoeretan egiten den jarduera orotan maskarak erabiltzea proposatzen dut". - "Espainiako Gobernuak berriz aztertzea (ordu-tarteak), baita 1. fase honetan ere, adinekoentzako eta bereziki babestu behar ditugun arrisku-kolektiboentzako tarteak mantenduz". - "Alde batetik, pertsonen arteko urruntze fisikorako eta maskaren erabilerarako neurriak indartzea; eta, bestetik, bigarren fasean kultura-ekitaldien edo ostalaritzaren eremuan edukiera-murrizketak % 50eraino malgutzea". - "Proposatzen dut jarduera horiek (turismo aktiboa eta naturakoa) modu aske eta seguruan egin ahal izatea ingurune naturalean. Jarduera horietan, adibidez, mendi-ibiliak sartzen dira". - "Hezkuntza-jarduera presentziala bultzatzea. (...) Hezkuntza presentziala ezinbestekoa da ikasle ahulenen desberdintasunari aurre egiteko, ikastetxeetara bidali ditugun protokolo zorrotzak betez. Eusko Jaurlaritzak helburu horri eutsiko dio, UNICEF, SAVE the Children edo Pediatría Elkartearen txostenak kontuan hartuta".
2020/05/24	11,52	- "Alde anitzeko lankidetzako foroak ditugu, Europar Batasunarekin lotutako Gaietarako Batzordea, esaterako, ostegun honetan bilduko da; Euskadi, Nafarroa eta Akitania Berriaren Euroeskualdearen mugikortasun-proposamenak kontuan hartzeko beharra planteatuko dugu Euskaditik". - "Berriro diot beharrezkoa dela Kontzertu Ekonomikoaren Batzorde Misto deitzea, Euskadiko aurrekontu-egonkortasunaren eta zor publikoaren helburuak birdefinitzeko". - "Lankidetzak eta koordinazioak beharrezkoak izaten jarraituko dute, zalantzarik gabe. Dena den, alde anitzeko eta alde biko harreman-foro nahikoak ditugu, etapa berri bati ekiteko. Horrengatik, bilera horien jarraipena eta formatua aldatzeko aukera ematen diet guztiei".

2020/05/31	5,85	- "Maiatzaren 3ko eskaera errepikatzen dut, ezinbesteko Enplegua aldi baterako erregulatze espedienteen aplikazioa luzatzeko, Gizarte Segurantzaren kotizazioak irailera arte ordaintzeko hobera, Estatu mailan gehien kaltetutako sektoreentzat, hala nola merkataritza, ostalaritza edo turismoarentzat. Jarduera-murrizketak jasaten ari diren eta jasango duten industria-sektoreentzat ere bai. Autonomo-bilaren sektoreaz ari naiz, gaurkotasan tristekoa, aeronautikoaz edo makina-erremintaz". - "Horrez gain, proposatzen dugu hobera ematea Enplegua aldi baterako erregulatze espedienteek Gizarte Segurantzari ordaindu beharreko kotizazioei, arrazoi ekonomikoengatik, teknikoengatik, antolamenduzkoengatik edo produktuengatik; gutxienez, enpresa txiki eta ertainen esparruan, betiere enpleguari eusteko konpromisoa hartzen badute. Euskadiko Gizarte Elkarizketarako Mahaian, euskal erakundeok soldata txikienetarako Enplegua aldi baterako erregulatze espedienteen osagarri bat proposatuko dugu. Ildo horretan, Alemaniako ereduak aplikatzea planteatzen dugu, hau da, inplikaturako aldeen artean "ahalegin partekatua" egitea. - "Biztanleria migratzailearen administrazio-erregulazazioko prozesuak bizkortzea, lan-baimenak izateko". - "Gizartea eta ekonomia berreraikitze 16.000 milioi euroko funtsari dagokionez, egokia eta beharrezkoa izango litzateke funts hori erabiltzeko epeak eta prozedurak behin betiko argitzea". - "Mugako igarobidea erraztea, zuri eta Frantziako Lehen ministroari zuzendutako gutunean eskatu bezala". - "Farmazia-koordainketara jotzen duten pertsonentzat maskara higieniko eta kirurgikoen BEZaren salbuespena baloratzea". - "Apirilaren 21eko 15/2020 Legegintzako Errege Dekretuaren 8. artikulua data zabaltzea, zeinak jasotzen baitu BEZaren % 0 tasa aplikatzea COVID-19aren ondorioei aurre egiteko beharrezkoak diren ondasun-entreei, 2020ko uztailaren 31ra arte".
2020/06/07	3,61	- Farmazietan aitortutako kolektiboek emandako higie- eta kirurgia-maskaretan BEZa salbuesteko beharra berresten dut, bai eta 15/2020 Errege Lege Dekretuaren 8. artikulua ere, zeinak jasotzen baitu BEZaren % 0ko tasa aplikatuko zaiela COVID-19aren ondorioei aurre egiteko beharrezkoak diren ondasun-entreei, epe ertain eta luzean ezinbesteko hornidura planifikatzen jarraitzeko".
2020/06/14	6,08	- "Industriarik gabe ez dago berreraikuntzarik. Ikerketa eta zientziarik gabe, ez dago berreraikuntzarik. Inbertsio produktiboaren aldeko apusturik gabe, ez dago berreraikuntzarik. Enpresa-sarea nazioartekotzeko laguntzarik gabe, ez dago berreraikuntzarik. Euskadin prest gaude ahalegin horretan laguntzeko eta berreskuratzeko oinarri horiek sendotuko dituen estrategia bat garatzeko. Estrategia honek baliabideen eskuragarritasunean eta zorpetzeko aukeretan argitasuna eskatzen du". - "Gure aldetik, eta Europako Parlamentuaren ebazpen baten ondorioz, Legegintza eskumenak dituzten Europako Eskualdeak Araudi Orokorrean, Europar Batasunaren etorkizuneko 'lankidetzaz indartu' buruzko ekarpena bultzatzen ari gara. Gure helburua Europan lehen mailako aktoreak izatea da, eta gure balio erantsia eskaintzea legitimitateari, eraginkortasunari, hurbiltasunari eta esperientziari dagokionez, ekonomia eta enpleguaren susperraldiari begira. Helburu komunitarioa eta ondasun komuna". - "Ezinbestekoa eta premiazkoa da ziurtasuneko finantza-esparru bat zehaztea Estatuan. Badakizu kezkatzen gaituen gaia dela. Gure kasuan, aurrekontu-egonkortasunaren eta zorraren helburuak eguneratzeko metodologiari buruzko hainbat zailtasun daude, baita BP-Gren gaineko defizitari buruzkoak ere, eta argitu egin behar dira. Inbertitzeko eta barne-merkatua suspertzeko ziurtasun ekonomikoa. Jarduteko ordua da guretzat, eta zer baliabide, tresna eta zerumuga ditugun jakin behar dugu".
2020/07/31	93,74	- "Hitzaldi horiei dagokionez, 40/2014 Legearen 146. artikulua ezartzen du topaketa horiek prestatzeko batzorde batek prestatu eta lagundu behar dituela, erkidego bakoitzeko ministro eta kontseilari batek osatua. Logikoa dirudi landu beharreko gaiak, gai-zerrendari, komunikazioari, aktei eta balizko akordioei buruzko irizpideak adostea. Metodori gabe, topaketa hauek inolako amaierarik eta iritsiera-punturik gabe sakabanatutako bakarrizketen segida dira". - "Lurralde arteko kontseilu guztiak mantentzeaz gain, komenigarria iruditzen zaizkigun erkidego batek beste bati eragin diezaiokeen erabaki bat hartzea zioan sakontzea. Bereziki, erkidego mugakideak direnean, baina baita erkidego batek beste bati eragin diezaiokeen erabaki bat hartzea pentsatzen duenean ere". - "Europako funtsei dagokionez, (...) aurreratu nahi nuke, nire ustez eta unea iritsitakoan, eztabaida ez dela, ziur asko, zenbatekoan eta nolakoan oinarrituko. Funtsek eskuratzeko, estrategia argia behar da osasun-erronka berrietara, ingurumen-trantsizio energetikora eta trantsizio teknologiko-digitalera egokitze".

II. Bigarren olatua

LEHENDAKARIAK AURKEZTUTAKO PROPOSAMENAK		
PRESIDENTEEN BILTZARRAK	14 EGUNEKO INTZIDENTZIA TASA METATUA	
2020/09/04	399,73	- "Beharrezkoa iruditzen zait Enplegua aldi baterako erregulatzeko espedienteak luzatzea, COVID-19aren ondorioen eraginpean jarraitzen dugun bitartean. Gainera, egoera larrian dauden trakzio-sektoreei laguntza espezifiko emateko neurriak antolatzea proposatzen dut, hala nola aeronautikari, automobilgintzari edo makina-erremintari. Premiazkoa da, halaber, uda baino lehen adostu eta onartutako gizarte-laguntzen izapidetzea arintzea". - "Estrategikoa da Next Generation Europako Funttsak aktibatzeke ekintza-ardatz koordinatu bat adostea". - "Hezkuntza presentziala konpentsatzailea da, eta ukazina izan behar du berdintasun-printzipioaren ikuspegitik. Pandemiaren gorabeheren aurrean, erantzuna baretasuna, iraunkortasuna eta egokitzapena da, hezkuntzarako oinarriko eskubidea defendatzeko". - "Autonomia Erkidegok argiago jakin behar du: ·Europako Batzordearen irizpide orokorrak proiektu eraldatzaileak hautatzeko; eta ea horiek estatu bakoitzera egokitu ahal izango diren, abiapuntuko errealitate sozial, ekonomiko eta teknologikoaren arabera; ·bigarrena, Espainiako Gobernuak autonomia-erkidegoekin proiektuak hautatzeko eta elkarrekin kudeatzeko abian jarriko dituen tresnak eta irizpideak; Europako Funttsen Konferentzia Sektorialaren berariazko eginkizunak definituko ditu; eta ·hirugarrena, proiektuak ebaluatzeke, jarraipena egiteko eta gauzatzearen kontrola egiteko sistemak, Europar Batasunak ezarritako parametroen esparruan".
2020/10/26	547,57	

4. eranskina. Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta neurrien panela

Bizi Berri III kontingentzia-plan bat da, bi lan-hipotesi eta kutsatzeen hedapenaren edo arintzearen aurrean bost agertoki jasotzen dituen. Lehen hipotesiak Bizi Berri III Planaren helburua eta apustua definitzen ditu.

1. Bi hipotesi eta bost agertoki

·**1. hipotesia.** 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua beherantz egonkortzea, 300/100.000tik behera. Txertaketaren eragin positiboa.

-**1. mailako agertokia, Transmisio Baxua.** ITM 14 egunetara: 0-60/100.000.

-**2. mailako agertokia, Transmisio Ertaina.** ITM 14 egunetara: 60-150/100.000.

-**3. mailako agertokia, Transmisio Tentsionatua.** ITM 14 egunetara: 150-300/100.000.

·**2. hipotesia:** 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua 400/100.000 puntutik gorakoak dira, eta goranzko joerak dituzte. Birusaren aldaera berriek eragindako kutsagarritasuna igo egiten da.

-**4. mailako agertokia, Transmisio Altua.** ITM 14 egunetara: 300-500/100.000.

-**5. mailako agertokia, Transmisio Oso Altua.** ITM 14 egunetara: >500/100.000.

2. Adierazleak

Egoeraren deskribapena, fase batean edo bestean, erreferentziazko adierazle baten eta bost adierazle osagarriaren arabera definitzen da:

2.1. Erreferentziazko adierazlea

Adierazlea	Esanahia eta oharrak
-14 egunetako Intzidentzia-tasa metatua	·Populazio batean agertzen diren kasu berrien kopurua erakusten du.

2.2. Indicadores complementarios

Adierazlea	Esanahia eta oharrak
-Erreproduktibitate-indizea ($R_t - R_0$ * gisa ezaguna) eta tasen arrazoia	·Gaixotasunaren kutsagarritasunaren berri ematea denbora-epe zehatzetan. Eragin-tasen arrazoiarekin osatuko da, joeraren neurri gisa (konparatu denbora-tarte bat aurrekoarekin).

-Asistentzia-presioa eta ZIU oheetan okupazioaren ehunekoa	·Asistentziaren inpaktuan egoerak duen larritasuna deskribatzen du. ZIUen Kontingentzia Planari dagokionez aztertuko da. 100.000 biztanleko ospitaleratze-kopuruarekin osatuko da.
-Eragina adin-tarteen arabera	·Intzidentziaren analisia adinaren arabera, arreta berezia jarrita 65 urtetik gorako pertsonengan.
-Kasuen trazabilitatea	·Diagnostikatutako kasuen kontaktu estuak identifikatuz detektatutako positiboaren ehunekoa.
-Goranzko joera, beheranzkoa edo egonkorra	·Astearen behin kurbaren joera baloratzea.

* R_0 birusaren ugalketa-tasari dagokio, oinarritzko transmisio-baldintzetan eta erantzun immunitariorik ez dagoenean. R_0 hori unean-unean aldatzen joango da R_t (t denbora), martxan jartzen diren neurrien arabera populazioaren immunitatearekin, eta, baita infektiboagoa egingo duten birusaren mutazioen arabera ere.

Positibotasun-tasa ere kontuan hartuko da adierazle osagarri gisa. Egindako test guztiekiko kasu positiboaren ehunekoa ezartzen du. Dena den, alderaketa egiteko, kontuan hartu behar da egiten den proba-kopuruaren arabera dela, eta, beraz, herrialde edo eskualde bakoitzaren diagnostiko-estrategiaren arabera. Zenbat eta test gehiago egin, adibidez, biztanleriaren «screening» masiboetan, orduan eta txikiagoa izango da positibotasun-tasa. Oso balio erlatibo du eta, beraz, ez da oso erabilgarria joerak baloratzeko eta erabakiak hartzen laguntzeko. Beharrezkotzat jotzen da hura beste erreferentzia bat bezala sartzea, Estatuko eta Europako monitorizazio-paneletan sartuta baitago.

6. koadroa. Agertokiaren eta adierazleen laburpena

Agertokiak	Adierazleak
1. maila. Transmisio Baxua	·ITM 14 egunetara: 0-60/100.000 bizt.
2. maila. Transmisio Neurritzkoa	·ITM 14 egunetara: 60-150/100.000 bizt.
3. maila. Transmisio Tentsionatua	·ITM 14 egunetara: 150-300/100.00 bizt.
4. maila. Transmisio Altua	·ITM 14 egunetara: 300-500/100.000 bizt.
5. maila. Transmisio Oso Altua	·ITM 14 egunetara: >500 kasu/100.000 bizt.

Bizi Berri III Planaren erreferentzia-panela

Agertokiak	1. maila Transmisio Baxua	2. maila Transmisio Neurritzkoa	3. maila Transmisio Tentsionatua	4. maila Transmisio Altua	5. maila (*) Transmisio Oso Altua
Balioespen-adierazle osagarriak	ITM 14 egunetara: 0-60	ITM 14 egunetara: 60-150	ITM 14 egunetara: 150-300	ITM 14 egunetara: 300-500	ITM 14 egunetara: >500
Balioespen-adierazle osagarriak		Eragina 65 urtetik gorakoengan. R_0 erreproduktibitate-indizea eta tasen arrazoia. Asistentzia-presioa eta ZIU oheen okupazioa. Positibotasuna eta trazabilitatea. Goranzko joera, beheranzkoa edo egonkorra.			
·Gaueko mugikortasuna	Desaktibatzea		22:00etatik 06:00etara		Handitzea eskatzeko aztertzea
·Jarduerak eta establezimenduak uztea	22:00etatik 06:00etara		21:00etatik 06:00etara		Ordu-muga handitzea aztertzea
·EAEko itxiera perimetrala	Desaktibatzea		Desaktibatzea aztertzea	Aktibazioa aztertzea	
·LHko itxiera perimetrala		Desaktibatzea		Aktibazioa aztertzea	
·Udal mailako itxiera perimetrala		Desaktibatzea		Aktibazioa aztertzea	
·Pertsona-taldeak	Gehienez 10	Gehienez 6 aztertzea		Gehienez 4	
·Esparru eta establezi-mendu mota guztietako barne-aforoak	Oro har: % 60. 150m ² baino gutxiagoko saltokiak: % 75		Oro har: % 50. 150m ² baino gehiagoko merkataritza: % 40		% 35ra murriztea aztertzea
·Gehienekoak ekitaldietan	800 barruan eta 1.200 kanpoan	600 barruan eta 800 kanpoan	400 barruan eta 600 kanpoan	Goranzko joeran, ballogabetzea aztertzea	
·Hezkuntza arautua		Presentzialtasuna mantentzea		Goi-mailako mailetan on line formatua duten aurrez aurreko alternatibak aztertzea	
·Aratu gabeko hezkuntza (akademikak, euskaltegiak)		Gehienez 25 pertsonako taldeak, pertsonen arteko distantziarekin		Gehieneko taldearen murrizketa aztertzea	
·Dantza- eta dantza-zentroak edo -akademikak	10 pertsonako taldeetan eta distantzia mantenduz eta maskara nahitaez erabiltzea	6 pertsonako taldeak eta maskara nahitaez erabiltzea		Goranzko joeran: etetea aztertzea	

Agertokiak	1. maila Transmisio Baxua	2. maila Transmisio Neurritzkoa	3. maila Transmisio Tentsionatua	4. maila Transmisio Altua	5. maila (*) Transmisio Oso Altua
Balioespen- adierazle osagarriak	ITM 14 egunetara: 0-60	ITM 14 egunetara: 60-150	ITM 14 egunetara: 150-300	ITM 14 egunetara: 300-500	ITM 14 egunetara: > 500
•Musika- eta ahots-jarduera	10 pertsonako taldeetan eta pertsonen arteko distantziarekin			Etetea mantentzea	
•Ostalaritza	Barneko edukiera % 60 eta terrazak % 100. Distantzia: 1,5m. Edaria eserita. Itxiera: 23:00etan.	Irekiera % 50eko edukierarekin barnealdeetan, % 100eko edukierarekin terrazetan eta 1,5 m-ko distantziarekin. Debeakututa dago barran edo zutik edatea. Eserita bakarrik. Establezimenduak ixteko ordutegia		Goranzko joeran, murrizketa gehigarriak aztertzea	
•Txokoak/elkarteak, lonjak eta gaueko aisialdia	Ordutegia, edukiera eta distantzia mugatuko irekiera aztertzea			Itxiera mantentzea	
•Joko-lokalak	Edukiera: % 60. Distantzia: 1,5 m. Itxiera 23:00etan.	% 50eko edukiera eta 1,5 m-ko distantziarekin. Beste establezimenduen ordutegia ixteko.		Goranzko joeran, baloratu murrizketa gehigarriak	
•Kirol profesionala edo erdi-profesionala		Entrenamendu eta lehiaketan baimentzea, federazio bakoitzaren protokoloen arabera			
•Kirol federatua	Entrenamenduan eta lehiaketan baimentzea				500etik gorako tasa duten udalerrietan, joeraren arabera, etetea edo entrenatzeko baimena ematea aztertzea
•Eskola kirola	Entrenamenduan eta lehiaketan baimentzea		Entrenamenduan eta talde egonkorretan baimentzea. Beheranzko joerarekin, lehiaketa txertatzea aztertzea		500etik gorako tasa duten udalerrietan, joeraren arabera, etetea edo entrenatzeko baimena ematea aztertzea
•Barruko kirol- instalazioetako jarduera	10 pertsonako taldeetan baimendua, maskara, % 60ko edukiera eta pertsonen arteko distantzia dituen		Baimendua 6ko taldeetan, maskararekin beti,		Goranzko joeran: erabateko etendura aztertzea
•Aldagelen erabilera	% 50eko edukiera eta pertsonen arteko distantzia.		Goranzko joeran: erabateko etendura aztertzea		Aldagelak eta dutsak ixtea aztertzea
•Kirol- ekitaldietako publikoa	% 60 ko edukiera. Maximoa: 800 barnealdean eta 1.200 kanpoaldean.		Jendeak kirol-ekitaldietan parte hartzearen debekua mantentzea		
•Aire zabaleko kirola		Baimentzea		6ko taldeetan baimentzea	

(*) 5. agertokian (Transmisio Oso Altua) 700/100.000tik gorako gorabeherak gertatuko balira eta gorantz, aparteko neurri hauek aztertuko lirateke: (1) Alarma Estatuko Errege Dekretua aldatzeko eskaera berriz aztertzea, gaueko mugikortasun-ordutegia behar beste aurreratzeko, jardueren esparruen itxiera edo, muturreko kasu batean, konfinamendu-aukera desberdina; (2) jardueren eta establezimenduen itxiera-ordutegia aurreratzeko, (3) edukiera gehiago mugatzea, (4) jarduerak etetea, (5) ekitaldiak etetea, (6) kirol-jarduerak etetea, (7) hezkuntzan ahalik eta presentzialtasun handiena edukitzeko proposamenak baloratzea eta (8) auzo, herri, eskualde edo lurralde historiko batean aplikatu daitezkeen neurri murriztaileak edo itxiera perimetralerako neurriak baloratzea, egoeraren larritasunaren arabera.

